КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

ШИНАРДИ,

10

сентябрь, 1969 шу.

№ 109 (4???).

Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически партин Нохч-ГIалгIайн обкоман, Нохч-ГIалгIайн АССР Лакхахьарчу Советан Министрийн Советан орган.

Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛУ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ТIехьаюса предприятеш хила йиш яц!

ТIАЙИЦА ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДЕ ДЕЗА

В. И. Ленин вина дийнахь дуьйна 100 шу дизарна юбилейна даха боагIача тайпара накъабахара кийчо яр дукха дехача деррига халкъа юкъарча болане хьинаре дакъа лоцуш болча Нохч-ГIалгIайчен къахьегархоша дика кхетарду, из дезе ду бераданакхара дикагIа йола способ советски халкъо хьалхешка латта Iалашьяте йоккхий болхами культурен дегIаккхалара планаш кхоачашъяра терках тIабохийтинаго хилар.

Айлуш латтачи илаха къахьегамен политически хьинаро новкъостал ду кердо производствени толамаш даарш. Масала, республика промышленноста болхлоша хилая дьалла, 28 августе, кхоачашьяй продукцена реализаци орен издалей дукха лоархIаме тайпаш ерхадарен бархI бетта план.

БархI бетта планан тIех реализаци ьй 13 миллион сомгIа сома мехьа болча тайп-тайпарча продукцена. ДIахаьча шера цу ханана ниесбича продукцена реализаци яра боарам 10 процент совгIа лакхбеннаб, хIаьта берриге лакхбеннача боарамах 70 процент къахьегама овсарле лакхъяра чотак хиннад. Республика промышленность бIарча хьайинача, 1967 шера 8 бетта боарамал 3,6 процент дукхагIа лакхъенна къахьегама овсарле.

Пятилетка кхоалагIча шера тIайица социалистически декхараш тIагIертта кхоачашду. БархI бетта план тIехкхоачашъяьй «Грознефть» объединене ерригача предприятей коллективаша. Ер шу доладелча дейз планал совгIа 240 эзар тонал тIех мехкадьттен 50 миллион кубометрал дукхагIа попутни газа кхьачий мехкага Нохч-ГIалгIайчен мехкадьттахошаро.

«Грознефтеоргсинтез» объединене предприятей мехкадьтта чекхдоккхарашен мехкадьтта химикашен бархI бетта планал совгIа дукха мехкадьтта продукташ, фенол, ацетон, синтетически спирт, полиэтилен, синтетически дубителаш яьхай.

БархI бетта баьча балха итогех социалистически яхь хьоккхамаш дикка гиккдаьна КПСС XXIII-чу съезда цIерагIча Грозненски крекинг-завода, Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкадьтта чекхдоахача завода, ацетонан завода, «ВНИИКАнефтегаз» опытни завода, «Грозэнерго» управлене Центральни ремонтно-механически завода, тIишлой материалий № 1 йолча комбината, ашхабетонни конструкцей Грозненски завода, Гудермесски горпищекомбината, Сунженски райбыткомбината, дукхахча кхьча предприятей коллективаша.

Республика промышленность дегIаккхуьлуча доьха толамаш лакхагIа хургдир, нагахь санна ерригача предприятеша боаррамегIа, пахдадаш болх бьоьбаларе, хьалха латтача коллективаша санна производствении задачеш кхоачаш а тIехкхоачаш а яьхларе. Халахете а, ерригача предприятешка лаьрххIа лоаттабаш планаш тIайица социалистически декхараш кхоачашдар дукха кьовсам. Республика промышленность бIарча хьайиначча бола дика бойн а, баьхьда, йолаш я бетта-бетта планаш кхоачаш ца ю дукха предприятеш.

Масала, 8 бетта баьча балха итогех тIехьайисараша юкъе я 3,5 миллион совгIа сома мехьа продукци ца йо лур ЗIайн 29 предприяти. Цу предприятей список, боахамий кулгалхойн парторганизацей секретарий тIа а болаш, лохе кепатохаш я.

Шийна уйла тIаоязит да бархI бетта планах лоархIа ца нь дукха а дукхагIа йола предприятеш хIанз дукхьашха тIехьайиса на хилар а мехха парга довлла декхар ала дувлаш хилар а.

Белгала аьча, 7 бетта баьча балха итогех лоагIа хьоккхамаш долаш бархI бутт чакхбаьккхар автотракторемонтни завода, «Металлиста» металлотаран заводий, МалгIобикерчен, Гудермесерчи кирпишний заводий, Ермоловскии, Сунженскии хьунпромбоахамий, Ведина хьуй боахама, «Ачалукн» яха минерални хий доаккхача завода, Гудермеса горбыткомбината коллективаша. Цу предприятей а йоагI-йоагIача министерствайи ведомствайи а кулгалхошта цкъа санна дукххаза а критика яьй, цхьабакъда, гучох, цар цунах е йоагIаш йола вывола яьц, предприятеш тIехьаюсилта дIадаккхара, производствении планш социалистически декхарашш толамае кхоачашдае беррита болхлой сарватIбаккара де йиш болаш мел дола хIама даьцан.

Хоаш да, промышленноста предприятешта шоай балха тIа кIезига калониш тIеуттташ ца хилар, кертерча дакъе, материально-технически Iаламонерча кхоачамбоакарашна дуьзалении. Цхьабакъда, республикерча дукхха а дукхагIа йолча предприятеша уж хилонии ялаю, кхетамна пайда ша чурча резервает, къахьегама овсарле лакхью из ний ша вIашагIболларен керда, прогрессивни мел дар производствана юкъехдаьхарен ларда тIа. Кхьча тайпара латт гIулакх кулгалхоша, массана а, объективни бахьанаш лехача, баьла тIа йоаггIача тайпара инициативен оперативности ца лелаеча, беррига болхлой къахьегамера дьоахамаш лакхьар дукха лоаттабеча хьинарена кьовсамна мах гIоэтта ца беча тIехьаюсача предприятешка. БегIлдоагаш хIана да, план кхоачашъяра тIехьайисача дукхача предприятешка къахьегама овсарле соахка цу ханна хиннаула хIанз лохагIа хилар.

Шу чаккхале юкъейсар дукха ха яц, цхьабакъда, цу ерригача предприятешен организацешен паччахьалкхен план а 1968 шера тIайица социалистически декхараш а кхоачашдела Iалашдара.

Цу бехктокхамеча декхарах лоаргIадара промышленноста болхлой деррита низам чIоагIа тIадахийта деза, чурча кхоачамех кхетамца пайда эца беза, производство даим эргайоахаш тоде, къахьегам Iалман ларда тIа вIашцIехьбаккхарца къахьегама овсарле лакхъе еза.

Боахамий кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийла я предприятей болх боаррамагIа, вIаштIехьбаьнна хилийтара, хIара цехо, участко, хIара бригадо планови заданеш тешшаме кхоачашъяра тIаберзабьа нинъ лаца. Цхьаккха геннт а къахетам а хила мегаргбац хьалха латтача коллективашта тIехьашка лечкъача вах боацараштa.

ХIанз, массе метте В. И. Ленин ваь 100 шу дизарга накъабахара социалистически яхь ьаржача хьалашка, къаьстта уйла тIаяийтанза араьи мел деш дола кулгал тоадара, из пайдамегIа хилийтара.

ЧIоагIбе беза 1968 шера тIайица социалистически декхараш кхоачашдара лоаттабу тIаьхошаш, хIана аьча уж декхараш ийсая кхоачашдар, пятилетка кхоалагIча шера план толамеча чакхъяккхар къаьстта лоархIаме да пятилетка бIарча хьайиача ханал хьалха кхоачашъяра а еввча юбилейна — В. И. Ленин ваьча дийнахь денз 100 шу дизара даха доаггIача тайпара накъадолхаш кийчо яра а.

1968 ШЕРА ПРОДУКЦЕНА РЕАЛИЗАЦИ ЯРА БАРХI БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШ ЦА ЯЬ ПРЕДПРИЯТЕШ

Предприятеш	Директор	Парторганизацен секретарь	План кхоачашъяра процент
Грозненски мехкадьтта чекхдоахаа завод	Семенова Т. Г.	Живолупов М. А.	99,9
«Электроинструмент» завод	Мальсагов А. А.	Пашенких Н. К.	[illegible]
«Пишемон» завод	Керимов М. А.	Закриев А. Ч.	94
Машино-инструментальни завод	Каверин С. А.	Козченко А. С.	93
Электро-механически завод	Иносаридзе М. Г.	Головатенко А. М.	98
«ГАРО» завод	Григорьянц С. Ш.	Нидорубко А. Н.	99
Автотракторорeмонтни завод	Мофебиг А. В.	Пахомов В. М.	[illegible]
«Металлист» завод	Головлев Ю. В.	Черняева-Розанова М. А.	[illegible]
«Кавэлектромонтаж» 1 МУ мастерскеш	Нерух Ю. Ф.	Мерзляков Н. Т.	94
Металлотара завод	Столяров П. Е.	Ильин Е. П.	[illegible]
Ермоловски ДОК	Назаров И. С.	Мусаалиев Н. У.	95
Промстройматериал № 2 йола комбинат	Майнин М. Г.	Кульпиев Н. В.	95
«Чечингушводстрой» ЖБК Аргунски завод	Гуревич Л. Г.	Казанцев Г. Н.	90
Старопромысловски кирпичний завод	Гуров Н. К.	Останенко А. М.	65
Малгобекски кирпичний завод	Бузуртанов М. О.	Эржепова З. К.	70
Гудермесски кирпичний завод	Юсупов Ш. Т.	Куза Г. У.	99
Назрановски кирпичний завод	Алиев В. Х.	Шадыжев А. Ш.	63
Ермоловски хьунпромбоахам	Воронов В. П.	Ласеев Д. С.	94
Сунженски хьунпромбоахам	Циникалов Н. И.	Цуканов А. Г.	94
Веденски хьунбоахам	Усаев С. С.	Динаев И.	91
Шалински хьунбоахам	Бибулатов Т.	Джамалханов Х.	98
Грозненски трикотажни фабрика	Котиков У. В.	Половина Э. Е.	96
Назрановски мельзавод	Ужахов Б. Б.	Муцольгов С. М.	99
Къаьст-къаьстана наха баракъаш тега фабрика	Эрбиев З. Э.	Саркисьянц Ю. М.	99,7
	директора декхараш кхоачашду		
Грозненски горпищекомбинат	Максимов Н. Ф.	Пестренин Н. С.	94
Кондитерски фабрика	Кудряшов С. М.	Коробкин Д. Б.	99
«Ачалки» яха минеральни хий доаха завод	Цечоев С. Д.	Алиев С. О.	75
Ачхой-Мартановски райбыткомбинат	Шаваев Б. А.		82
Гудермесски горбыткомбинат	Жуков Д. К.	Ягольницкий Е. Е.	94

ПХЕ ШЕРА ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА!

В. И. ЛЕНИН ВАЬ 100 ШУ ДИЗАРА НАКЪАДОЛХАШ

КЕРДАЧА СИСТЕМАХ ПАЙДА БУВЛ

Нохч-ГIалгIай АССР- автоуправлене предприятешта юкъе хьалхарчарца баьинаб Наурски автобоахам планированен экономически стимулированен кердача система тIа. Цхьоалагlча апреле денз бу коллективо болх кердача хьалашка. Цу хана дена мухьаш, пассажираш дIа-юха кхувлара планаш хIара бетта тIехкхоачашъю коллективо. Ниттa, шоллагIча квартале заданел совгIа 19 эзар тонн мухь, 43200 пассажир дIа - юха энсав, вешта аьлча, массе а тайпара мухьаш дIаюха кхахьара паччахьалкхен план 118 процент кхоачашъйир саха. ШоллагIча квартала итогаша хьахьеккхар кердача системах боахама дикка пайда хиналга.

Коллектив кердача хьалашка болх бе йолаелча денз дикка лакхъенний къахьегама овсарле, тIайинача социалистически декхарашка диллача 1,5 процента лакхъала езача 7,4 процента лакхъенний из. Духхьал доагор кхолар бахьан долаж а шоллагIча квартала 13 эзар сом пайда хилар предприятена, хIаьта кердача система тIа тхо даьча дена боахама хинна пайда 95,7 эзар сом да. Кердача система тIа даьинача тIехьагIа дикка лакхбенинаб водителий бехктокхам. Из бахьан долаш бархI бетта 21 эзар литр доагор кходаьд боахама водителаша.

Кердача система хIара болхлочун материальни безам лакхбаьб. Масала, хьожаргда вай фу дика даьд кердача система ремонтни болхлошта. Хоаш ма дарра, цар алапи эггара лохагIа хул автобоахамашка. Кердача система тIа даьинача тIехьагIа хIара машинаш лине тIа араяхецара план кхоачашъьеча дийнахьа царна алапел совгIа премии хьожаю. Цудуьва ремонтникий бехктоккхам а лакхбенинаб, дикагIа безам боагIа цар болх бе. Хьожаргда вай кердача системах ремонтникашта фу пайда баьинаб. Тарифни ставкагIа доагIачул 40 процент лакхагIа хилар цар алапи дукхьал июль бетта. ДукхагIа болча ремонтни болхлой юкъера алапи июль бетта 120—140 сом да, ниттa хийнал на август бетта а. Масала, слесарь волча Н. Обременко алапи июль бетта 136 сом хилар, цунга гIортташ лар август бетта а. Белгалде деза, хьалхагIа, ремонтни болхлой алапи кIезига долча хана, из болх сахо бе ца тугаш хиналта, хIаьта тIеххьарча хана боахаме тоьаш ба уж болхлой.

Цу тайпара дукха дикаларащ даьинад кердача системах водителашта а. Нагахь санна автомобилаш лине тIа араяхар коэффициент нормал лакхагIа хуле, водителашта премеш тел, ниттa премеш тел автомашинашта дикагIа эксплуатаци еча водителашта а. Масала, нагахь санна водитело ший автомашина бетта план кхоачаш а еш бетта нормах доагIачул совгIа лемошка лине тIа болх беш лелайой, цунна хIара нормал совгIа долча домах, алапел совгIа 3 сом лу. Беррикача бетта тарифни ставках доагIачох 20—35 процент тIатох цар алапеда, цу тайпара алапи лу дIа-юха йихьача хIара тоннах алапи яцача водителашта. Нагахь санна алапи хIара болх баьча сахьатах луш дале тIакхетар тарифни ставках 15 процент да. Автобусий водителашта, машина дика лела а йича, пассажираш дIаюха кхувлара план кхоачаш а йича 10—20 процент тIаккет.

Планированен экономически стимулированен кердача система тIа даьинача тIехьагIа предприяте тайп-тайпара фондаш вIашагIъехкай, царна юкъе материальни поощрене, социально-культурни мероприятей, производство дегIайоалаяра йола фондаш. Производство дегIайоалаяра йола фона вIашагIъелачул тIехьагIа, тха вIаштIехьдаьинад боахама эцаш йола оборудовани эца, хьалъе йоланьй эцаш йола производствении помещенеш.

Оаха кердача хьалашка болх бу ши квартал гаргга ха я.хIанинаца Iоаьча опыто хьахьокх керда система, ниесса из дIалелайича. Iалашъяте эффективни йолга. Дулухьа тха боахаме бола беш я хилла а йола экономически знаней школа, цигача дешаш ба кулгалхой, юкъерча звеней болхлой.

Шу совгIа ха йисай В. И. Ленин ваь 100 шу дуза ди тIаккхача, даде а вай беррига къахьегамхой санна, цу денна къахьегама совгIаташца вахаьа дахара социалистически яхь ьаржай тха коллектива. Тха къахьегамхоша доги денкад пятилетка кхоалагIча шера план 25 декабрь кхоачашъе, хIаьта 1969 шера план ворхIагIа ноябрь тIаккхачале кхоачашъе дерхI тха коллективо.

Е. ПЕРЕВЕРЗИНА,

Наурски АТХ йоккхагIа йола экономист.

КИЙЧА БА КХАШ ЛЕЛАДЕРАЩ

Массехк ди даьлча болалургба боахамий механизатораш гурахьа юа культураш дIае. Цу лоархIамерча мероприятена кийчо яра эггара хьалха ле эзар да уж культураш дIаюргйола латта ший хатнахьа кийчдар. Цу гIулакха сарцагIбаьхни ба хIаша Гудермесски района «Гудермесский» совхоза кхаш леладераш.

Укх шера 2,3 эзар гектара тIа гурахьа дуа ялат дIаде лерхI боахама механизатораша. Из дIадувргдола латта ахьа доалаш латт. Деррига оаха дика даьд. Тха къамаьл хилар къонача трактористаца Эльмурзаев Салманаца. Укх шера мара волавенлааьц из трактористалла болх бе. Далле а кхай тIа кьал а Iо а доладенна оахана кIоаргал дистача цхьаккха а моттиг кораннаер 25—27 сантиметрал тIехдагIа латта ахьа.

— Са сменин норма пхи гектар я, хIаьта из массава кхоачашъю аз. ТIеалкхоачашъе карагIдалац, хIана аьлча хадданза хьекхача ниххо доккъадаь латта геттара чIоагIа да.

Ниттa дика бу болх трактористаша Астамиров Джомдарен, Абдулхаджиев Лок-Iальаси а.

— Ялх бIаь гектара тIа йийнаяр оаха силоса лаьрхIа хьажкIаш, — йоах совхоза керттерча агронома вон. Рябова, — хIаьта уж чуэцарах ирхIа латта хьалдакхе тракторашта йоккхачу ариара яьхай. Каххайн да уж дакъаш керта ахьа шера итогех совхоза карарлкара тела Шеб байракх, Сийлен грамота дакъахача цхьоалагIча отделене механизатораша. ХIанале ахьа баьнаб уж гурахьа дуача ялата эггара аьттув болашагIа йола предшественик — силоса йийна хьажкIа хинна латто.

ТIадоагIача шера чуэцаргдола ялат хьувкъара чIоагIа лоархIаме да дIадуьш дола фу дика хилар. Цу гIулакха а чIоагIа терко еш ба совхозе. ДIадувш дола фу дуккьал цхьоалагIча классах хилийтара республика кхаш леладераш тIахьекаш шоай районерча механизатораша, лаь кхайкарал гIулакхашца чIоагIдеш ба уккхаь. ХIанале Iалашдаь даьинад дIадувргдола кIн, мукха, оикаца аьлча культурай фу. Деррига фу цхьоалагIча классах да.

Ниттa дика вIаштIехьдаьккхад боахама алба латта ахара гIулакх а. Нагахьа санна бIаьстн ювча культуранта планах аха деза деррига латта 2,3 эзар гектар дале хIанале ахьа даьинар 1,8 эзар гектар да. Вешта аьлча план кхоачашъяьй 69,6 процент. Дика толамаш да уж.

М. РАШИДОВ.

ХIАНЗЗЕ А IАЛАШДАЬД

Мецал довцаш Iа денза йиш болеш де укх шера Ачхой-Мартана района «Самашкинский» совхозе хьайбаш. Шортта доакъар Iалашду царна совхозе къахьегамхоша.

...«Орджоникидзевский» совхоза силоса лаьрхIа хьажкIаш йийнача кхай тIа кхийтар сох «Самашкинский» совхоза керттерча зоотехник Тепсоев Сулимбик.

— Лоалахошта новкъостал де-м веневац хьо? — хьиттар аз цунга.

— Веневац, Тхоашта хьаьа оаха укказа силос — шоп делар Сулимбика.

Зоотехника хьахьечача ая «Орджоникидзевский» совхозе массаза а лай кIал йоли силоса йийна дукха хьажкIаш, цудуьв цу совхозегара 50 гектар нийцей цар шоашта хьаьнле.

КIезига дац боахаме шоай кхачара чудена доакъар а. Деррига а цар Iалашдеш деза доакъар 16400 тонн я. Цу юкъе да 3200 тонн йол, 4141 тонн концентраташ, 3000 тонн чо. ХIанале Iалашдаь доакъар 14000 тонн я.

Дика хиннаяр укказа укх шера люцерна, суданка. Масала, хIара гектара тIера (шозза хьакхача) люцерна 40 центнер хьер, суданка — 20 центнер. Бакъда, хьажкIаш...

— Фу дисадар веза тхоай хьажкIашта ца деш!— хоне хотом дуьц Сулимбика. — Ханнахьа культиваци йора, оасар дора. Цхьабакъда ерригача 700 гектарах хIарене тIера 180 центнер мара яланзар. Дахьача хаданна цхьа дегIа деккъазар цу кхай тIа. ХIаьта а кхачалельа доакъар Iалашдаро план 94 процент кхоачашъяьй. Цул совгIа шоалагIа дIайийна 40 гектар хьажкIа я цар. Цох, специалисташа лархIачох хIара гектара тIера 150—160 центнер силос ергья.

— Доакъар ца тоьаш, эца дезаш цIанкха хиннадац тха, — аьлар Сулимбика. Эца дезаш-м укх шера а кургдац. Цхьа гIадам дов ца деш чуэц тха механизатораша хьажкIа.

Зоотехника хьар боьт долга хоргда хьажкIаш чуийцена нийса хьажача, 9—10 сантиметрал лакхагIа яц Дадаев Абдул-Iазе, Хачароев Альмади, Балаев ХIарунерa хьажкIаш чуийцачера чIагIаш. Дийнахьара норма 4 гектар йолча 7—8 гектар хьокх хIарене. Из да боахаме къахьегам дика вIаштIехьбаккхар, совхозе специалисташ доакъар сиьагIа Iалашдара сагото хилар.

Ю. ИГОР.

ЛЕНИНГРАД. В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу дизара еш йолай кийчо къахьегаме керда толамаш дахарна беlгалйоаккх КПСС XXII съезда цIерагIча металлически заводa турбостроителаша.

Укх денощка Саяно-Шушенски ГЭС-а лаьрхIачa 650 эзар киловатт ниъ болаш йолча турбина-гиганта модель массе оагIаракьара тохкаш я хин турбинай лабораторе чу. Юхьанца станце оттае лаьрхIадар хIанхар 540 эзар киловатт йола агрегаташ. Цхьабикъда, лабораторе модель тохкача хана специалисташта гучадаьннад, турбина болх беча чархага из кхы йоккха ца йича а дукха а дукхагIа ниъ болалургболаш хилар. ГЭС-а цу тайпара турбинаш оттаяро йиш хулийтаргья 6,5 миллион киловатт ниъ шийтта агрегатага а цу боаккхийташ итт агрегатага бахкийта. Цо Iалашъяте йоккха, миллионаш сомий лоархIаме пайда лургба.

Сурта тIа: Саяно-Шушенски ГЭС-а лаьрхIача турбина болх беча чарха модель энергетически тохкамаш деш ва станцe начальника заместитель Б. И. Сырокасов хин турбиний лаборатор.

П. Федотова сурт. ТАСС фотохроника.

ХьатIадоагIача шера хьуекъама — хIанззе а йоакхо

КИЙЧЛУШ БА

Ялаташ чуйийо мукъадаьнна деррига латта ахьа даьинад тхо. Цхьабакъда, укх гурахьа тха механизатораша дIаюргйолча культураштa эзар кхы а дукхагIа да — 2,5 эзар гектар. Ахьа даьинар 1,8 эзар гектар мара дац.

ХIанз гидуаргаш чуэцаш латт. Уж кхелаьд 670 гектара тIа. ХIара дийнахьа 70 гектара тIара гидуаргаш чудахь оаха. Мукъадьаьна латташ оахаш ба тха механизатораш. Шин сменах бу цар болх. Дийнахьа буси 60 гектар латта ахье Iедул цар. Хьокхане къахьегаш ба хIанз латта оахача трактористаш Орлов Василий Иванович, Журов Павел Ильич, Рукнев Иван. Дениа, шоай норма 130—150 процент кхоачашъю цар. Нохара тIехьа катоваш боахаш латта ахац цу механизатораша.

Гидуаргаш чуэццаша юкъ ца йолийташ ахьа дарга гурахьа ючa культуранта эша деррига латта.

Ялаташ дIаде 20-ча сентябре дöлалургда тхо. Из за хIалехь деррига латташ кийча хургда.

Фу кийчдара а уйла еш хиннаб боахаме. Тхона гурахьа дIаде эшар 4800 центнер фу да, хIаьта кондициони боараме кхоачадаьр 4 эзар центнер да. Цох ниесса ах цхьоалагIча классах да. Вож — шоалагIча классах. Из кхы а тоаде хьожаргда тхо.

П. ЖУКОВ,

Сунженски района «Красная Армия» колхоза агроном.

ХИЙ ДЕХКАЧА ЛАЬТТАН ТIАРА— ДУКХАГIА ЯЛАТ

Тха района боахамашка 4,2 эзар гектар хий декха латташ да. Хьаттана хьалаш аьттув боацаш хиле а хIара шера тешшаме хьувкъам кхебалла латташ да уж. Ниттa, «Южный» совхоза кхаш леладераша хIара шера дикка хьувкъаю хий декхача латта дIа цел юв культураш. Масала, шекара свекла гектара тIара йиъ бIаь центнерага дIаккхоач, хIаьта хьажкIаш — 38 центнер, кIа — 30 центнер. Ниттa дика хьувкъам кхебу хий декхача латтан тIа кхьча боахамашка а. Масала «Антуринский», «Шалинский» совхозаша хIара гектара тIара 50—60 центнер люцерна чуяхь.

Бакъда, хий декхача латтан тIа кхебу хьувкъам латта леладара культурах тийша ба. Севообореташ нийса лелаеча, кхашка ший ханнахьа удобренеш туьсача, хий декхара режим нийса лелаеча боахамашка дикка дукхагIа хул хIара гектара тIара чубахьа хьувкъам. Тха района боахамашка цу латтаех боагIача тайпара пайда эцац. Из къаьста хьахьокх укх масало. ДIадахача шера «Джалка» совхозе 227 гектара тIа дIайийнача хьажкIа хIара гектара тIера 20,5 центнер мара хилланзар, из деррига латта хий декхаш хиннале а. Кхы дикагIа хьувкъанзар гурахьа був мукх «Шалинский» совхоза кхаш леладераша а. Хий декхача 259 гектарах хIаране тIера 19 центнер мара мукх чубаьнар дIадахача шера. Кхы а осалагIа хилар гурахьа був мукх цу совхозе укх шера 351 гектарах хIаране тIера 18,5 центнер мара баланзар из. «Джалка», «Антуринский» совхозий хий декхача кхашка дIадийна гурахьа хув кIа а — ялтера лаьрхIача 22 центнер даьлар.

Шекo йоацаш да ниттa лоха хьувкъам кхебеш хилча кхашка хий декхарах дIадодар метта ца оттаьга, кхатага дIадодар лаьхьдуга. Цудухьа юртбоахама производствении управлене специалисташен боахамий специалисташен вIашагI а хилийтта дийцар из гIулакх.

Района боахамашка поэтерa лаьрхIача гектара тIера 17,2 центнер гурахьа дув ялат кхедир укх шера. ХIаьта хий декхача латта хIара гектара тIера «Южный» совхозе — 30 центнер. ТIеххьарча цифра хьахьокх хьувкъам дикка лакхагIа хила йиш йолга. Делее, хIанаб хий декхачера чубахьа хьувкъам ниттa оттаьш?

Хоаш да латта хий декхаш дар альна тайп-тайпарча боахамашка хьувкъам цхьатарра хила йиш йоацилга. Цхьабакъда села чIоагIа эргаш а хила йиш яц хьувкъам. Цудухьа хIара боахама керттерча агрономашта хьалхашка декхар оттадаьд оаха. Из латт хий декхача латта удобренеш мала а мел а тоеса еза, хий диллара норма, ха эзра опыташ чакхъяхарах. Масала, «Южный» совхоза керттерча агроном Ахьадов Газалан декхарийла вань гурахьа дув хIа дIадуча кхашка тоесача удобренех боаза пайда, хIаьта цу кхашка чуделлийташ хий диллара эффективность белгалъяра опыташ чакхъяха. «Антуринский» совхоза агрономаш Яхороева чакхйоаккхаргья минеральни удобренеш мел, мала, миццга тоеса еза хьажара опыташ.

Тха районе хIара боахамера латташ тайп-тайпара да. ХIаьта шоай тайпарча латташка хьежжа эргаш хила еза ялат кхедара технологи, агротехника.

Фуд хIанз тха района боахамашка хий декхача латта дIаюча юртбоахама культурай хьувкъам лакхбарa дер? Цкъа-дале, соахка тайсачул шозза дукхагIа минеральни удобренеш тайсай оахаш деш. «Шалинский» совхоза кхаш леладераша хIара гектара тIа пхиппха центнер а кхоачийташ тайсай уж. Уж бахкаш дьед хий декхача деррига 340 гектар хувача латта. Хий декхача латта минеральни удобренеш тайсай «Антуринский», «Джалка» совхозашка. ХIаьта «Южный» совхозе, минеральни удобренеш тоесарал совгIа, укх шера эггара хьалха органически удобренеш а тайсай бIаь гектара тIа, хIара гектара тIа 20 тонн а кхоачийташ.

Настта дIаде долалургда гурахьа дув ялат. Цудухьа хIанзе а кхашка чудоллийташ хий декхаш ба боахамий къахьегамхой. Ниттa «Шалинский» совхозе 50 процента тIа хий диллаь баьинаб. Ниттa дика вIаштIехьдаьккхаьт гурахь дуча хаьта, сомий боахамашта хий диллара гIулакх а. Массехк дийнахьа хий дикка дарда гурахьа ялат дIадувргдача латта.

Кхьча тайпара да кхашка хий диллара гIулакх «Джалка» совхозе. ХIанз а уж боацаш дIадоладаьдац цига.

Шоай еррига терохаш сарцагIъяхаза хIара боахама специалисташа хий декхача латтаех накудла дукхагIа пайда эцара.

И. ПУГАЧЕВ,

Шалинска района юртбоахама производствении управлене агроном.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ПАРТЕ МУГIАРАШКА — ДИКАГIБАРАШ

Чоагlа терках тIа а бахийта дийцар КПСС XXIII съезда парте нах хьаийбарахи царца бечa кхетама балхахи. Из партийни вахаре кертерчарех дола декхар шоай на хулла дикагIа кхоачашде гIерт Навсарен коммунисташ.

Укх тIехьарча хана парте хьаийберех дукхагIбараш болхиой ба. Масала, «Электроинструмент» заводе парте хьачуийнача 12 сагах 10 болхло ва. «Вкажевский» совхозе хьаийцарех 70 процент механизаторaш, хьайбаш лелaдераш ба. ХIаьта царех дукхагIа бараш комсомольцаш а хинна шоай вахарца, къахьегамца тешаме коммунисташ лургболга хьахьекха а ба.

КПСС Устава тIа йоах: «Коммуниста сий дола цIи лелалургйоаца нах мкъе ухаргбоацаш лорае парти».

Мишта кховчашду из декхар, тха районерча юкхьанцарча партийни организацешa.

Партийни влияни йоацаш наггахьа мара производственни участок яц тха. Цудухьа хIара саг вовз, бIарга гуч на из. Партийни организацеша, царa секретараша бIарг лоцх дика къахьегаш, эхь-эздел долаш, шийна тIадилла декхар кховчандеш волча сага. КIоаргагIа довза гIерт цун вахар, хьашташ, уйлаш. Из дерригa а хайначул тIехьагIа тайп-тайпарча маьлалаца, беседаща из, болх беш волча коллективерча партийни организацe вахар дIадовзийт цунна, шийн тайпара поручени тел.

Сона хеташ терках тIабахийта а хьаллаца а дезаш да «Электроинструменте» дIадоладаь хургболча коммунисташта рекомендацеш телара гIулакх.

Бехктоххаме хIама да рекомендаци луче шийна тIаьцар. Ерригача партена, партийни организацена хьалхашка из саг дIайодача хана гIалат ца доалийташ, шийн ниж кийса дIахьош хургва аьнна тешал ду цо, хьалха отт. Цудухьа из гIулакх шийна тIаьца дахьIача коммунисто дукха болх бу парте хьачуна даганолчунца, шаьрха а шIаьрха а хьож из ше тешал даьча тайпара коммуниста сийлен цIи лакха лелае могаргдолаш вий.

Партийни организацена хьалхашка отчет тел цо ше рекомендаци енар мишта лел, мишта кховчашъю цо партийни организаце поручени.

Цудухьа цу заводе наггахьа мара моттиг нийслаш къона коммунист гIалат воалаш. Иштта терках тIабахийта на гIулакх ца ледадеча нарушенеш дукхагIа хул.

Масала, «Октябра 40 шу» совхозерча партийни организаце (секретарь нов. Терлоев) укх тайпара хIама хилар. Дика болхло а ва, цунга ра гучалаьнна цо хIама а дац аьнна кандидатгIа хьаийцар нов. Олятов. Цул тIехьагIа дукха теркал ииддар из, хьажанзар цо фу саг ва. ШIавакха вийзар партера хьаийцар а алалехьа.

Парте члена декхарех лаьца каст-каста дувц оаха парторганизацей секретараща райкома семинарашка. Шоай болх а бита дIадийлхе «дIаьха сомаш» даха Казахстане а кхычахьа а дIауха коммунисташ а нийслу. Уж санна бараш партера дIабаьха «Вкажевский», «Октябра 40 шу» совхозий парторганизацеш нийса хIама даьд.

Цхьайолча партийни организацей секретараша хет цIрте хьаьца саг шийна, бюро членашта, коммунисташта найзача даьннад аьна. Из нийса дац. Болхлоша шоашта юкъера, царга ца хоатташ, царна цох хетар фуд ца хьожаш из парте хьаьцарaша доккха гIалат ду. Кхычахьа цхьайолча моттигашка партийни собранешка хьабех цунца болх беш бараш, хьадувцийт цун вахарах лаьца, царга коммуниста сий дола цIи лелае могаргдолаш а ховргдолаш а ве из е вац хоатт.

Из метод тхоай партийни организацей балха юкъеяхьа лаьрхIад оаха.

Парте хьаьцар — боккъонца вода партнец хилара хьалхара боаккха гIа мара вац. Цудухьа къаьстта терках тIабахийта вIаштIехьбаккха беза парторганизацеша къоначa коммунисташца бу кхетама болх.

Эггара хьалха ше волча моттиге коммунист дика къахьегаш хилийта гIерт парторганизацеш, хIана аьлча къахьегам кхетам дикагIа балара нисона я. Цар безам тIа а бахь кховчашъергйола порученеш тел къоначa коммунисташта.

Къона коммунисташ, кандидаташ юкъехувл партийни собранеш кийчъеча, цига къамаьл дайт. Из гIулакх къаьстта дика вIаштIехьдаьккхад «Электроинструмент» заводе, кхыча партийни организацешка.

Бакъда, из гIулакх массанахьа а нигтта леладац. 19 къона коммунист ва «Наурановский» совхоза партийни организаце. Дизача шера нарех шийне мара партийни собранe къамаьл даьлац. Цу гIулакхо коммуниста дега юкхьаца лотабенна балха, сийг беабу, партийни вахара юстарвоаккх.

Кхетама балха дикагIчарех цхьа форма я къона коммунисташ шоайла бовкхагIбараща вIашагIбетталуга. Цудухьа укх шера къоначен къахьегаш коммунистий районни Совет хилар КПСС райкоме.

Дукхача парторганизацешка парте кандидаташка шоай балхах, порученех лаьца отчеташ айт собранешка, бюро заседанешка.

Кхетама болх дикагIа вIаштIехьмел боаккх бехктоххам лакх мел бу чIоагIагIа, иштта болашагIа хурга парте мугIараш.

И. УРГАПОВ,
Навсарен КПСС райкома орготдела заведующи.

ЦIЕЙНА СОВГIАТАШ КИЙЧДУ

Ленински комсомола 50 шу дузача цIейна накъаболхаш дика къахьегама совгIаташ кийчду Грозненски локомотивни депо комсомольцашен кагирхошеи, къаьстта дика лел из гIулакх нехий комсомольски организацешка. Социалистически яхье хьалха латт автоматика цеха Лысько Анатолий керте вола комсомольски организаци. Цеха дикагIа волча елесаря Кольцов Александра сурт депо сийлен Доска тIа хьалтеха доалл. Коллектива малхашта юкъе ва комсомолец Приходько Владимир а.

Къаьстта боккха терках тIабахийтаь депо комсомольцашa запасной даьтхалaш, материалаш кхоаpa. Из бахьан долаш укх шера бархI бетта 10 эзар сом гаргга ахча кходе вIаштIехьдаьккхад цар.

Г. АНОХОВ.

ВЛКСМ 50 шу дизарга

Производственни низаш пахаддаш ялсамдоах къоначa предприяте — тамыарча бувзама аппаратура Псковски завода коллективо. 4 шера 4-зазачул дукхагIа алсамъьнний арахеца продукци, хIаьта къахьегама оасарле цу юкъа 2,5-зза лакхъеннай.

1968 шера боарамца нийсйича пятилетка дилагIча шера продукци кхы а цкъаш аказзен дукхагIа арахецара чукйина хийцо ец ба хIина завода бодхлойн специалисташи.

Предприяте цехашка къахьегаш дукха кагирхой ба. Къона производственникаш Ленински комсомола 50 шу дизара баха боагIача тайпара накъабахара оврцагIбоах заводской комсомольски организаце. ВЛКСМ юбилей къахьегама совгIаташца белгалъяккхара социалистически яхь яьржай бригадашта юкъе.

СУРТА ТIА: ОТК контролер А. А. Калинин (аьрдехьа) тоххама участка начальник В. П. Васильеви гаьнарча бувзама аппаратура тоххамбеш бIаьхкачIа хина.

В. Черединцева сурт.
ТАСС фотохроника.

ИШТТА ВIАШАГIЪЕХКАР КОМСОМОЛА ЯЧЕЙКАШ

Комсомола 50 шу дизара денош хьатIаккхоачаш латтача укх денoшка дагабохаза Iац сона эх бIаь шу хьалла комсомольски ячейкаш юкхьанцa Нохч-ГIалгIайчене вIашагIйоллаш хиннараш, вай мехка Совета Iаьдал чIоагIдара гIулакха шоай вахар дIаденна комсомольцаш. Халех бехктоххамех ха яр из. Нохч-ГIалгIайчене граждански тIом латтача бирсача 1919 шера грозненски партийни организаце кулгалца хьалхара комсомольски ячейкаш хьахилар. Нохчалкахьа уж вIашагIйехкаш хьнаре хьакьийгар новкъосташа Норванецкий Георге, Казанский Евгене, Белячков Павела, кхыбараша.

Нохчий мотт къаьстта дика ховра Порванецкий Георгена. Кагирхошта юкъе нохчий меттала беседаш йора цо, керда Iаьдал бахьан долаш мехка массанахьа латтача къовсамах, революце баьччах В. И. Ленинах, нохчий керда хургдолча вахарах, иштта кхыдолча дешаех лаьца. Нохчий кагийча каха дукха везар Георгий ше а цун сакъердане, хьакъале къамаьл а. Каст-каста нохчий кагирхошта юкъе кхетама болх чакхбахарах 1919 шера февраль бетта нохчашкахьа эггара хьалхара комсомольски ячейка вIашагIйолла карагIдоал цуна. Се а волаш ворхI саг юкъевоагIар ячейкана. Уж бар Порванецкий Георгий, Ибрагимов Iаббас, Шеипов Аюб, Матуев Сулейман, Цокаев Хамид, Гарбиев Ахьмад, Эщаев Iалаудин. Ячейка секретаралла со хержар, цхьабакъда тха балха новкъостал деш Порванецкий вар. Ячейка вIашагIъелла 10 ди доаллаше а контрреволюцена доаттабеча тIем тIа дакъа лаца дийлар тха.

ГIойтIа балача наха хьалхашиа ультиматум оттайнр кIайгвардейцана коммунисташи болхлойи шоашта карабоалабе аьнна. Тхоай юртара саг дIалургвац оаха аьнна юрта бахача наха шоашта жоп делча 7-гIча марте ГIойтIа ялача юрта ге бир цар. Киз чIоагIагIа хиннача моастагIчун юкхьаила ха аьлао, цхьабакъда шоай гарз Iодилланзар комсомольски ячейка членаша. КъайлагIа болх беш цхьы а чIоагIъелар из. Кхача юртанна бахача кагийча нахаца айхха бувзам оттабир оаха. Кхетама болх баь революционни кружока оаха юкъевзар Алхан-Юртара, ГIулера, ШIаьли-Юртара, Урус-Мартанера кагирхой.

1920 шера Къилбаседа Кавказе тIехьхьара кIайгвардейций отрядаш йохаьчул тIехьагIа къаьстта шерагIа баьржар Грознен районашкех комсомольски организацеш вIашагIйохкара болх. Цу шера сентябрь бетта хержар РКСМ Грозненски Окружной Комитет а. Комсомола Окружной Комитето Т. Елисеев, В. Швецов, Х. Казалиев юкъе а волаш организаценна бюро хержар. Нохчашкахьа комсомол вIашагIйоллара болх дIаболабир цу бюрое. Шу далале Нохчечен дукхагIа йолча юрташка комсомольски ячейкаш вIашагIъехкар цар.

Кулакашеи, моллашеи чIоагIа къовсам / лоаттабора комсомольцашта дуъхьала, хIана аьлча цу хана юрташка хуцамаш де боалабелар комсомольцаш. Цхьабакъда, хIаьта а комсомола мугIараш денна чIоагIлуш, шерлуш деагIар. 1924 шера эггара хьалхара комсомольски областной конференци хилар.

Комсомольцаша вертгIерна даькъе цу хана къоавам лоаттабора безаташца, субботникаш нах вIашагIтохар, ликбезаш вIашагIйохкар, Советашта новкъостал дора бахача нахагара налогаш гулъе.

1928 шера комсомола членаш Хаджиев Вади, со, Чокуев Муми, Бакаев Халид, Дартемиров Iусман, Багерманов Чоби, Аказоров Муми, иштта кхыбараш парте мугIарашка дIайийцар.

Вай ленински комсомоло сийлахьа никъ хьабенаб укх 50 шера: хьинаре дакъа лаьцад граждански сийлахьбоккхача Даьй-мехкен тIемашка, дика къахьегама толамаш даьхад вай мехка юртбовхами промышленности дегIайоалаеца, коммунизм гарга кховчaмра къовсам дрaттабьб. Ше парте тешаме гIоича йолга даим хьагойтад цо шийн гIулакхаца.

Са дог гIоздовхаш да таханарча комсомольцашта карагIдоала тха гIулакхаш. Шийн йоракхагIа йолча ноахален тIемеи къахьегамеи традицеш лагъ а кхоабаш хьнаре къахьег цар коммунизм хьалъеча. Комсомола 50 шу дизар деношна хьежаш, хIанизапца цо хьабена никъ тохкаш, цунна лертIа кийчо еш ба вай кагирхой. ХIаьта со а са ноахален комсомольцаш а юстара латтал цу доккхача цIейна. Сийлеца накъагIоргда вай дезача цIейна.

Д. МИДАЕВ.
20-гIча шерара комсомолец.

Установкашка чудоача мехкадьттаца нормал согIа газ хинача, цар балха режим телхаю. Цудухьа, лоархIаме да мехкадьттана сихен дикаи анализ яр. Укх шера ю болх кердача методах бу лабораторе коллективо. ХЛ-4 яхача хромотографаца сиха ю хIанз анализ.

А. ПОПЛАВСКАЯ,
ГНПЗ лабораторе начальник.

СУРТА ТIА: лаборантка В. Денисова, крекинг-остатка химически состав тоххаш йоала.

Н. Панова сурт.

«Iаьржа дошув» — Дахенна

Октябрьски района мехкадьттахоша, укх шера бархI бетта мехкадьттен гази аккхара план тIехкхоачашъяьй, хIаьта хIана Нохч-ГIалгIайчен мехкадьттан газовни промышленноста 75 шу дизара сийленца накъабахара чуйина къахьеташ а ба.

1893 шера 19 октябрь Грозненски мехкадьттан газовни промышленность дегIаяха йолаенна да лорхIаш да. Цу дийнахьа 133 метр кIоаргачара йоккха мехкадьтта кIеж техай хIанзарча Старопромысловски района территоре тIа яьккхача № 1 йолча скважина чура. 1911 шера Октябрьски районе гучаьхьай дукха а мехкадьтта доалла моттигаш. 1911 шера 13 январе бурув тоха доле а даь. 1 феврале 261 метр кIоарга яьккха яьккача № 1/16 йолча скважина чура мехкадьтта даьннад Вознесенски станица хиннача районе. 1913 шера 6 феврале мехкадьтта кIеж етта йолаеннача цу скважино хIара денноа бийсанноа 1300 тонн мехкадьтта телаш хилнаь.

Дика хьокхамаш а доахаш шоай цIейна накъаболх «Октябрьнефть» НПУ мехкадьттахой. Ер маьлала а йоалаш юбилейни шера заданех лоархIабаьча цар, пачхахьалкхен план ханал хьалха кхоачаш а еш, планал совгIа 4589 тонн мехкадьтта даьккхар 1967 шера. «Октябрьнефта» мехкадьттахошта юбилейни шу хог гIоза хилар цар къахьегама лакхь мах баь хиларца а. Цу коллективаца сарр даиц лоаве КПСС Нохч-ГIалгIай обкома, Лакхехьарча Совета Президиума, Министрий Совета, облсовпрофа памятни байракх.

Пятилетка кхоалагIча шера акъе баьккнараща юкъе хьалха латт мехкадьттен гази аккхара 8 бетта план 103,3 процент кхоачашъяь телемеханизированни промысла коллектив. Цул дукха тIехьайнса цу юкъагIа мехкадьттен гази аккхара план 101,7 процент кхоачашъяь «ГIойтIа-Корта» мехкадьтта промысла коллектив а. ХIаьта скважинашта капитальни ремонт еча цеха коллективо 117,6 процент кхоачашъяьй шийн бархI бетта план.

Производстве хьалха латтараш ба: А. Н. Мартынюк — СССР мехкадьтта доаккхача промышленноста Министерствах профсоюза ЦК-ан Сийлен грамота еина «ГIойтIа-Корта» промысла оператор, А. М. Лених — СССР «мехкадьтта промышленноста Министерства отличника» значок еина телемеханизированни промысла оператор. Хьалха латтарех я мастерий А. Л. Ананьева, И. А. Лукьянова, В. А. Дроздова, Г. А. Синохоева, Н. С. Ноговикова, И. А. Промиба бригадаш.

Укх шера шоалагIча квартала балха итогех республикански «Сийлен доска» тIа яьккхай «Октябрьнефть» НПУ коллектив.

Ве дац цIейна накъайоаш «Грознефтеразведка» треста кIоарга бурув деттача контора коллективо дакъа хьокхамаш а. Хьалхарча ах шера а бархI бетта а план 100 процент кхоачашъяьй цо. Мехкадьттахой цIейна доккха совгIат а кийчдаь лакъера мастера В. Н. Черткова бригада коллектив. Гудермесагара малхбузехьарча найда тIа яьккха, йоккха мехкадьтта кIеж теха № 178 йола скважина, Ножай-Юрта района Беное яьккха, йоккха газа кIеж теха скважина на маьхала а йоалаш яьхар цо.

ЛерхIа аргIа а йолаш дикагIйола бурув детта бригадаш лерхI мастерий Е. П. Павлова, А. И. Оралина бригадаех. Производстве хьалха латтараш ба Н. М. Калитко, А. М. Довбенко, Аташев Зоврбик.

№ 178 йола скважина яьккха яларе тешал ду Октябрьски бурув деттача контора коллективага болх дика булургхилара. Цунех гуш да дIахо йодача хана эрригача бригадашка бурув деттара балхаш дикагIа вIаштIехьдала, бурув деттара сухалий задани кхоачашъе, укх пятилеткагIа бурув деттара хьакъехьа тIадиевр дь дакхха торо йолга. Цу гIулакха эхы а шeрагIа йоржае еза социалистически яхь, берригача бурув деттарий нивош чIоагIагIа тIа а ухийташ, Iалалде деза массе а бурув деттача бригада ритмагIа, лаарх йоалаш, лакха оасарле, а йолаш къахьегилга.

Республика мехкадьтта промышленноста 75 шу кизар дакхха ма доагIа белгалдаккхара къахьегама оасарле лакх а еш, Октябрьски района мехкадьтта промышленноста болхлоша шовшкара доагIа дакъа лоацаргда «Грознефть» объединене укх шера ноябрь бетта мехкадьтта ши бIаь миллионалагIа йола тонн йоакхнилга Iалашдара юкъе, хIаьта В. И. Ленин вaьча дийнахьа дена 100 шу дизара баха ма боагIа накъабахара кийчо а ергьа.

И. ГЕНЕРАЛЕНКО,
«Октябрьнефть» НПУ парторганизаца секретаре заместитель.

АНТИКОММУНИЗМ — КОРТАМУКЪАЛЕНИ ДЕМОКРАТЕИ МОАСТАГIА

Империалистически буржуази чIоагIа кхер къахьегамхошта революционни уйлаш чуйоссача коммунизма идеех. Советски Союзо социализма кхыча мехкашен гойтача хьокхамах. «Дакъа доиц, Iехабаь, социальни нийсо йоацен моральни углхаш йола вай ханара общество аргаьккха тоаг гIерта нах тIаозаш бола боккха ниа ба коммунизмага», — кхераш мукIарло ду «Лайф» яхача американски буржуазин журнала шийн цхьан статья тIа.

МоллагIча средствашца нь а социалистически строй толхае, цунах бола тешам боабе гIерт империализма идеологаш. социалистически общество къахьегамхошта луш йола йоккхий торонаши боккъонаши лохъе, социализмана исторически карагIдаьннараш шоай хелхъех лочкъадe гIерт уж. ХIана аьлча бакъдолча мукIарло лича — из эксплуататораш а боацаш йола керда, коммунъа вахар телаица хьалдулургдолаш къахьегама нах хилар бакъделга да, социализм капитализмал гуччахьа тIехкхилар бакъделга да.

I

Цхьа ког каша бахар фуннагIа даь а шоллагIбола ког лаьтта чIоагIбе гIерт, аьнна цкъа английски писатела Свифта. Йшта, сег хьогаргвоаца хьал долаш я тихан монополистически олигархи. Шаякъ уж империалисташа дерригача дунена деал лен хинна, цар халкъашка шоай поряжаш кхайкаь хьаш. Яха гIерташ лоралла езача эттай хIанз капитализм. «Йилаз эшаш латтача социальни строя тIехьашка отступлени еш из дIар хьаллаца езаче эттад вай хIама», — яхаш наду американски публициста Дж. Спайгслэна. — Коммунисташ тIагIерташ дезе а ца дезе а вай лораеши йола общественни порядок — из привелегейи йоккхача хоарцони порядок я».

Цхьан хаца шоай тIехьхьара аргумент йоккхий топаш лийрхIа паччахьаш санна, машара, демократеиа, социализмана духьал лоаттабеча къовсамера шоай керттера гераантикоммунизма идеологехи политикахи лерхIаш ба империалисташ. **ТIема — политически диверсеш ярца цхьана цар тIа-тIа дукхагIа низ тIабахийт социалистически мехкашта дуьхьал лоаттабеча подрывной идеологически къовсама.** «Антикоммунизма политика тIема рычаг масштабага дилача дoазув оттадаь а общественни уйла къобал ца еш а я, хIаьта экономически а ледарех кIезига пайда боалаши я, — яхаш дувц «американски херий» идеолога Э. Решауэра, — цудухьа стратеге кхоалагIча герага — идеологически герага кхоада дезаш да лай».

Коммунизмана духьалара къовсам США а кхыча империалистически мехкашка а паччахьалкхен политика лагIа тIа баьккхаб. «Идей» глобальни «тIема» юкъе эзай Iалаьмате йоккха, камаьрша финансировани еш йола буржуазин пропагандан дипломатеи аппарат, разведка, Iилма институташ, церковь, общественни организацеш. ЦIаккха ца хиннача тайпара дукха арадоах малхбузе антикоммунистически литература.

Антикоммунизм кхайкераш идеологически диверсей новкъостала социализм шоашта чура «эккхийтаргьа» социалистически общества классаши къамаши вIашагIеъостадулургда, царна юкъе моастагIал оттадулургда, коммунистически партий политикахи бола дукхача наьха тешам боабу, социалистически содружествах дунен халкъашта юкъерча боламан юкъера бIарг эгIабе гIерт. «Вай идеологин морални социалистически содружествани дерригача дунен тIарча коммунистически боламен бIарт эгIабулургба аьнна хеташ ба. Социалистически лагерерча бахача наха юкъе вай идеологин морални дIайоаржаяра психологически тIема ерригача средствай воздействи чIоагIъе еза», — гучаьхьа тIаьхьех США президента хьалха хиннача советника А. Шлезингера.

Бакъда, буржуазин идеологаши политикаши хIанз дог доахаш бац. масала, шоашта социалистически карагIдаьнараш дита а дита, советски нах капитализм юкъеттас гIортаргхиларга, цхьабакъда цар дог доах говзагIа йолча демагогеи дезинформацей низкъаца хIанз а къахьегачхой классови кхетам шоашта аьрхIбе могаргхиларга, индивидуализма, национализма, аморальни гIулакхий дохьаж доалле ги цар дегашка тасса йиш хургхиларга.

Нагахьа санна дукха ха йоапаш а тIехь антикоммунистически пропаганда арсенал гуччахьарча аьлиттен эхьлайина хафцлереи дикка примитивни йолча методех лаьтта ие, хIанз из кхы а «маькарагIа йолча» методашца наха воздействи е гIерт. кеттийта делаеча объективностеи революционни фразеологеи кхоалара кIалха чIоагIагIа лечкъаду шоашта ледага доаьха боккъонца дола реакционни гIулаккаш «Коммунизмана духьал лоаттабеча къовсаме духьал цхьан Iаьржача гIулакхех мара пайда ца, эцаш хилар дIадаккха цеза», яхаш лалу Малхбузен Германе философа Г. Веттера. — Иштта йола критика тIехьаьнна тенденциозни хета тарлурга, тIаккха нах цекбулла болалургба коммунизмах доахкхаш вай дунцарех». Цудухьа цо могаду шийн антикоммунистически коллегашта цхьадола лоадам бовца коммунизма позитивни вагIонаш негативни хьисапе гойтарца дика дувца, цун керттера принципаши положенеши харц а еш. Цу тайпара, советски халкъа карагIдаьнна исторически толахаш социалистически строй марксистско-ленински хьехаме бахьан долаш а доацаш, цар яхачоа духьал а долаш, даьхадa яха гIулакх а оттадеш.

Марксизм-ленинизм духьалара хIамаш Iомадеш специализаци еш болча буржуазни теоретикашта юкъе укх тIехьарча шерашка чIоагIа модни а хинна дIаэттад Маркса «юкхьанца» дийцараштен тIехьагIа цо дийцараштен юкъе, хIаьта иштта Марксаи Ленинаи юкъе йоаца вIашлухьаленаш лехар. Из шоаш деш «хIама ца эшаш» шоаш марксистш ба ала а гIерт уж, марксизм-ленинизм дIаяккха а ца гIерташ, духхьал «из критически кхетае», «ерй хала, мегаргйолча из яккха» гIерт шоаш а яхаш. Тайп-тайпара йола псевдомарксистски концепцеш юкъе яхийта лерхIа «гуччахьара» марксизм хьаира тIахьех, цунца цар лерхI буржуазни идеологе чуъх марксизм йохаь дIаяккха а къахьегамхой Iехабара мегаргйола средство нох е а.

Iилма коммунизма цхьацайолча хьалхехьа а шоай чулоацам дIабаьккхача положенеха терминологеха пайда а эцаш, из чура «эккхийта», цун классови, революционни чулоацам бохабе лерхIаш, империализма идеологаш марксисташ да тхо ала гIертилга керда хIама дац. В. И. Ленина тхьовре а дийцад мерхIа йоллаш санна хьатоIа а яь марксизм хIалакье», цун революционни дийна са дIа а даьккха либеральни буржуазена мегарг мел дар цунцара хьаьца тIерташ капитализма Iилма апологеташ хилара. Цхьабакъда наха юкъе нржаш йолча коммунизма идеех шоашта морально-политически капитал Iоаде а цунах пюшта эша молхаш е а гIерташ болча буржуазни теоретикаша ледадераш дахаргдолаш да. «Кхыча фронташка а санна, идеологически фронте низ империализма оагIонгахьа бац, — аьнна белгалдаьккхар КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева ше хьехархой Ерригеюзни совещане къамаьл деш. — Социализм, коммунистически болхлойи бедан дIахо а тIагIерташ ба, кхы а тайп-тайпара бола къахьегамхой буржуазни идеей влиянеца кIалхара а боаккхаш. Вахар ше, объективни долаш цар вай союзниa да идеологически къовсамe.

II

Антикоммунизма идеологе аргументаце методашка цун хувцалуш йоаца иллe оа а коммунизми демократии «органически вIашагIкхета йиш ца хилараx» дола аьл-дитт». Кортамукъалени гуманизмаи лакхача идеалех тайда а ийбеш, коммунизм шоай антипод аь дIаоттае, социалистически строй тоталитарни системех дIатоха гIерт буржуазни идеологаш.

Коммунизма идеологех доаллаш да яха низ бар керттера принцип а хиина дIаэттад буржуазни теоретикий антикоммунистически пасконлашка. Из деш, цар боккъонца дола марксизм а «ца довккхаш», йоазарг йоацача яьккха толхаяь а кIезигъяь а цунах йола карикатура, реальни социалистически долаш дар а ца доаккхаш, цун аьл-диттаца тоххадаь сурт дIадоаких.

Зулмана дувцаш дола антикоммунистически аьл-дитт сага кортамукъали бодъонаши лораяра деча лицемерни тIахьелaмашца дIа а эдеш, буржуазни идеологаша критика ю шоаш дагалаьцача коммунизма «авторитарни принципашта». Масала, марксистски мировоззренех «абсолютни нигилизм» а лерхIаш», американски социолога А. Холинс йоаз, общество аргаьккхара эша цаI мара йоаца кечад а лерхIаш низ бар цунах доаллаш да. Хала да миштa хераш зувцача элементарни кхетам боацаш хилар из дукхагIа е хьалхехьа цхьа хIама де загалья дагалаьца заргдар де дукхагIа ха.

Социализми коммунизми хьальяра тIехь лоаттабеча къовсаме марксисташа-ленинцашта хьалхе леланы низ баро социально-политически порядкаш ше хьаьш цa хиларах волча революционни теоре положенешка. Коммунисташта массане а хийра хиннай боккъонца болча революционни боламах бола тешам политике бовбар мара цхьа хIама дергдац Iовхала низ барей исторически авантюрайи методаш. Коммунизма идеологашкен по де лерхIарашкех, уж кхоачашдара средствашка а санна, хьахьоккхаш да исторически дегIаяхара дIахьалкашка бечa наьхьа объективни закономерность, кхоачаш хул гуманизма лакха принципаш.

Исторически опытох вай ханарча вахарох тешавеш бакъю политически Iаьдало экономически законашта общественни дегIаяхара прогрессивни кхачабаьр духьала гIулакхаш лелaдеча хана из Iаьдал ца лохийташ дита цхьанна а низа гIулакхашта могарг ца хиларах йола марксистски тезис. Гучаьь цуна деш дола тешал да капитализма дуьрен система масса дола хIама чулоацам кризис, колониализми агрессеи империалистически политика йохар. юкъасовшлургдоацаш машара, демократе, социализма низаш дегIаахар.

Коммунистически идеологех шоаш дувкача аьл-диттаца буржуазни пропагандисташа лeладер бахьа хьакъал дола хIама дац — цар юкъхьанца отта а йийа, вачбех демократеи кортамукъалеш бола буржуазни хьехам. цул тIехьагIа лоацача классови позицеш тIара тотализа беже бу коммунисташ. Шийн социальни вахарга хьежжа личность мукъахилар капитализмо эггара къилха кхетадт производства средствашa къаьсттача наьча доалахьа хилара а кхычар хьийгача къах хьахиннар лаа а кортамукъа хиларгIа. «Индивидуальни» кортамукъали частни доалахьеи къоастадe йиш йоацаш шоайла дукхаденна да, — йоах американски социологаша Л. Нелсоси М. Аддарем. — Цу тайпара, демократии кортамукъали яхача социализм яхача еша сипонимаш ю цар, частни доалахьеи молхагIча а боккъонах гIортар гуманизмачен демократеи духьалара хIама да аьшe дIакхайкалу.

Буржуазни строях цаI мара доаца, хIаьта ше мара хьы хила йиш йоаца «кортамукъа дуне» хет империалисташта, хIаьта пролетариата диктатурахи социалистически строяши, кхетадеш хочча бахьанашца, цар частни инициативан паргIато «Кохаяра» лерхI. Социализм йолча хана

ЭКОНОМИКА ЧIОАГIЛУ

Щелковской районa «Красный пахарь» аьхча бохкхоза коммунисташа специалисташна цхьана кийчъаьй хий дехна льттан дукхагIа хилийтара хьакъехьа КПСС ЦК-ас баь соцам кхоачашбара тIаераэль технически кийса мероприятеш.

Эггара лоархIамегIарча мелиоративни баххех лархIа мегаргдолаш да льтташта текущи планировка яр, баьш дола льтташ херцадар, цонаши хьагIенаши тоаяр, дуга дIаде льтташ кийсдар, кхмдараш санна дола капитальни балхаш.

Iин шу гаргга ха льинай коммунисташа — инженера- гидротехника нов. Петунов Николая, экскаваторщика Г. Бербасова, скреписта Шпак Василе, грейдериста Бабанов Ильяс оттаяь програма низ болча машинашца кхоачашъяра боккха болх бича дениз.

Аьлча кхоачам ба, 1968 шера бIаьстан юкьера кхашка ху балхаш сихлуча ханна 600 гектара тIа текущи планировка яь а, дуга дIаде 150 гектар льтта кийчдаь а хилар. ХIанзалца кхыметтел бнI а тIа ца боалаш, эрий яьдача цу дирача аренашка хIанз тIадаьнна латт дика хьийкъа дуга.

Планировка яьча льтташка кхы тIа а дIайийнай 200 гектар гаргга люцерна, укх шера кхоза хьекха цу кхашкаре тIех дикача аьла пиц бIаь соьгIа тонн лькхай. Из хIанз доаххана Iа доаккаргдолча [redacted] ка тIаьза а льинай.

ЦхьоалагIча тракторно - полеводчески бригада партийни организацие боккха болх чакхбаьккхаб хий дехка сантараш шеньеш, тух тIадука кхаш «дудаш».

ПланагIа 1966—1968 шерашка тух тIадежд участкаш йилара нахъкъаца боккъонна, салаш на дарра агрономически порядок оттие езаш яр 600 соьгIача гектара тIа, хIаьта механизаторашцев хий дехкарашеншиш шерай кх шеран кхоачашбир из бохх. Из баьхев долаш йиш хилар дикача льттай 150 гектар кхы тIа а юкъейоалае.

Укх шера кхаш леладерашa толаше кхоачашьлай ялат даккхарен паччахьаллкенга доккарен одан. ПланагIа 1200 тонн дехна дезаш хиннача хьалха кхачача ка болча ялатий 2500 тонн соьгIа ехкай, «безостая-1» ахача хIин хьувкъам 1840 гектарах хIара гектара тIара 24 центнер хиннаб.

Дуга леладераша деш деннад Даьхенга тIех дикача дуга 1000 соьгIа тони йохка, аьнна. ХIанз чуйнна техника кийчъеш, юхедиса балхаш чакхдоахаш ба коммунисташ, доаццача хана, вешта аьлча 10 ноябрь хьатIаккачалехьа чуйца баргба хьункъам. Из сенна дуаздена да аьлча, ялташ чуэцаш латтача юкъагIа беррига комбайнераша шоай дехкараш кхоачашдаьд, колхоза партком правленех хIаранена туристически путевкаш еннай Советски Союза городашка - турпалашка баха - бахка, турпоезд арайоал 1968 шера 10 ноябре.

Шерра кампани дIайолаьй коммунистоца В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара баха боагIача тайпара шакъабахар кухьа.

Партком юрта Советаца а профсоюзни комсомольски организацешца а цхьана кийчъаьб хIара коммунист, хIара къахьегамхо — дуйен тIа эггара хьалхарча социалистически паччахьаллкенни коммунистически партенех лард еллар — В. И. Ленин ваьча денна къахьегама соьгIатаца накъавахийта лаьрхIа [redacted] практически мероприятеш.

Дукха балхаш дIадоладаьд хIанз номсий бешалатна. Кхьачай хьелен, 1000 соьгIа тонн йохка езаш да тхо уж паччахьалкхенга. Кхь бригаде вIашагIъехха а комсаш кхеераштa вакъе шерра боарабаь массово - политически болх беш а я партийни группаш. Цувах дог тешаду 100 соьгIа сагъ яхъе волаш йолча парторганизаце мутIарий цхьоагIо чIоагIлуш латташ хиларо, Из да вIаштIехьбаьнна, грамотни, политически са хьетам лакхбенна, денал дола низ.

П. ГОЛЫШЕВ.

«Красный пахарь» яхача колхоза партийни секретарь.

Еррисоюзни художественни совето боккхача махке лаьрхIай Вильнюсски телата-галантерейни комбината художникаш-модельераша хьань искусственни телатах деча ваькъа леладеча а спортивни а тIормей, кхалнаькха театральни тIормигий, кулгахйоадкаргий, кхьча нацелей керда образецаш. 1969 шера 85 керда модель арахецаргья цу предприятие.

Сурта тIа: кхалнаькха тIормигий керда моделеш бе йоадка Вильнюсски телата-галантерейни комбината ассортимента кабинета заведующа Л. Тарашкевич.

А. Бразайтиса сурт.
ТАСС фотохроника.

ХАНО ХЬАЛХАДАЬККХА ГIУЛАКХ

Къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбоаккхиша хано хьалхадаьккха гIулакх да, цудухьа цо хIанз шойна дикаь боах йалкъа болхама деррига доакъоша.

Цу даькъе цхьайнла опыт Iоалаь Нохч - ГIалгIайчен промышленноста, транспорта, гIишлоний цхьайолча предприятешка а.

Теркалъе мегаргйолаш я Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккха къахьегам юкъехьош коммунистически къахьегама коллектива — Грознерча вагонни депо баьча балха опыт. Партийни организаце инициативагIа, теркалъе мегаргйолаш йола къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхарен производственни эстетикан планаш кийчъяреa, юкъекхахьарен даькъера «Уралхиммашзавода» коллективa опыт Iоца а я, депо боахама кулгалхошца, профсоюзни комсомольски организаце новкъостаца 1965 шерре а дена дIайоладенний къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара дехкар кхоачашде. Къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара планаца дуъзадинна дешаш къестадара депо вIашагIъеллар 14 сар юкъе а волаш йола комисси.

Къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккха дIабалабелар механически цеха план оттаьчул тIехьагIа.

Производственни цехий къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхарен эстетикан дош къа санна дукхаза а гуччахьарча партийни собранешка дувца уьттадаьд актив, болхлой юкъе а озаш. Семинар лай агитаторашцен цехгрупоргашцен.

Къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбоаккхига боккхача лоархIаме хилар бериал а деш, 1965 шера дена аланештен гIирсаштен капитальни ремонташ еча хана цар куц Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккхача къахьегамо яхача тайпара хилийта гIерт уж. Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккхача къахьегамен производствера технически эстетикан боккха лоархIам а беш. цар капитальни балхий плакашка хьожача хана дукха балхаш юкъедихьад уж чакхдаьхачул тIехьагIа Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккхача къахьегама условешта тоъам бергйолаш дола. Йоккхий балхаш даьд кузнечни цехе. Хоьш на дарра кузнечни цех мегаза а хиннай эггара дукхагIа дом, кIура, хотта бехаш йола цех. Из цхьалханкхарца цун сибат хийцар денос, цуя тIехьагIа дена цу чу болх беш безамегIа хилар. Къахьегама хьалаш тоадарах цехашка паргIата хилийтарах пенаш тIа ингале Iоаъхкии уй тIа металлски Iоаъхкаши техай. Эзаш чудола кхабилгаш тIадоаттие кронштейнаш техай пенех. Боккъача лоархIаме да эстетика балхан долаш помещенена шийна а нитта цехий оборудованена хозагIа бесаш дола басараш хьекхар. Цхьашта эстетически сибат тIадоадар хула сиденей а нитта сердалан а проводаш хийцар, уж дерригаш а хьалта кIалтIоала дехкийт, вовэн тIа хьалъехкай БПА6.

Уж ерригa мероприятеш цхьана хьанийцача цар эргальхай лелаш, пудухьа хIанз цу чу дIачувоалаш воалхийтта ца Iеш, болх беш кхы а бешмегIа хет.

Йоккхий балхаш чакхдаьхар цистернаш хица-Iанарца цIенъеча станце насосненен хIаьта нитта депо компрессорнен реконструкци яра. Къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара болх дIахо а беш, 1968 шера дукха мероприятеш кхоачашъяьй вагонникашa.

Автоконтрольни пункте цхьана тарьеш я слесарий профессеш, найданагIа йола графикаш оттаьй деповски ремонтен гIоина йолча цехен болхлой балхаш салаIаройн. НОТ-а планага хьежжа оттаьй цистернаш хица - Iанарца цIенъеча станце, Грознерча станце технически хьажара пункта, деповски ремонта цеха технологически процессаш. Деповски ремонта цехен цистернаш хица - Iанарца цIенъеча станцен балла сетевой графикаш оттаьй. Опыте хьежъоккачох, къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара оттаьь мероприятеш производствана юкъецхьарах дика пайда бол. Депо хIара денна лоархIаш вагонашта ремонт яра, цистернаш хицен Iанарцен дIахара плаках, технико - экономически хьехнамаш дика да. 1968 шера 6 бетта 446,4 эзар сом паччахьалкхен вача юхадаьд. Хоаш хургдар, нагахьа санна депо долла хIара аьшк тIехьча санна шабра, белгалъьача мероприятешка хьежжа дел аьлча. Кхы а да депо Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккха къахьегам юкъехьоча хана къоастадаь дIанза а хIанзчул тIехьагIа коммунистически къахьегама коллектива кхоачашде деззаш а дола денаш. Дуаза ка йоацаш КПСС Нохч - ГIалгIай обкома бюро хьежар Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккха къахьегам республика халкъа боахаме юкъекхахьараш йолча денага. БелгалдеIхад цу лоархIамеча гIулакха юкъера кхоачамбоацараша терахьа ца деш дита хIаманаш, министерствай, ведомствай, предприятей кулгалхошта тIадилад совхка хиннача Еррисоюзни совещаненнача рекомендацешка хьежжа НОТ-а, производственни эстетика, санитарни гигиенан планаш юкъекхахьарах йола мероприятеш кийчъяй.

Мехкадаьтта Грозни къахьегамхоша, дерригача советски халкъо а санна, керда къахьегама нихош йодадаьй 5 шера план 1970 шера 7 ноябрга кхачалехьа кхоачашъяр дукха.

Коммунистически партей Советски правительствай баьча тIахъетаме кон а луш, промышленноста, транспорта, гIишлонъяра болхлой В. И. Ленин — вай социалистически паччахьалкхе вIашагIъеллар ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара.

М. ПАЮЩ,

КПСС Грозненски горкома инструктор.

АЬСА ЦА ХИЛИЙТАРА

Аьса боахамашкен нах бахача пункташкен чу ца дайтара профилактика еш боккха, беркате болх чакхбоах Грозненски района боахамий кулгалхоша, юртий исполкомаш, ветеринарни служба. Дукхьал лазар кхета тарлуш долча хьайбашта цахадлаш профилактически вакцинаци яр, боахама-организационни санитарно-профилактически мероприятеш чакхъяхар бахьан долаш района боахамашка чу ца кхастийташ соцадаьд аьса яха кхераме лазар, селлара ха йоаккхаш дукхагIа долча боахамашкен нах бахача пункташкен чIоагIа даьржа из хиннадале а хIаьта эпизоотически хьал геттара чоалхане хинадале а.

Халахете а, чакхйоахача мероприятеша лерхIар кхоачаш массаза а хилац, хIаьта керттерча даькъе из сендухьа да аьлча—аьса духьалерча мероприятей хам ца барон уж телхарен дукхагIча хана инфекцие аьттув боаких. Аьсаца къовсам лоаттабе къаьстта хала да нах бахача пункташка, вешта аьлча бахача нахьа шо-шоай доалахьарча доахана юкъе.

Цу хана чIоагIа оарцагIъяла еза боахамий кулгалхой, юртий исполкомаш, советско-партийни органаш аьйна ца Iеш, еррига общественность а.

Аьсан ккурт дIабаккхара гIулакхаш чакхлахарв даькъе баха нах къаьстта чIоагIа оарцагIбаьинеш сахьетам болаш хилар хьахьокх Комсомольски юрта Совето. Лазар гучадаьккхача хьалхарча дийнахье а денз сихха вIашагIтехар юрта исполкомерча чрезвычайни комиссе арагIанца йоала, шерра заседани. Цу заседание енача аьса духьала къовсам лоаттабеча районни чрезвычайни комиссе, районни комиссе кхыча членаша, юрта Совето, колхоза правлене юрта актива хьалхашка хьеда леларaш оттадир, отта а я, чIоагIйир кхараш чахйоахаргйолча мероприятей план, ца кхоачашъе еза хаьнаши бехкдоаххие нахи цу тIа белгал а боахаш.

Бахача наха юкъе чакхбаьккхача боккхача хьехама балхо йиш хилийтар бахача нахьа деррига доахан чусоцадаь дIаоттадайта, ветслужбо ди-байса далалехьа дерригача хьайбашка хьежа чахх а кьина вакцинаци йир царна деррига нахьъам дIа а кьайла, лешна а бийсанне а ха де карантинни посташ оттайир. Цамогаш хинна деррига доахан даьша шоаш доаладир юрта йистте къаьстта кийчъьича изоляторе. Дигара деррига гIишлон балхаш—доахан кортамукъа леладу база кийчъяр, хьаьш. хий мела моттигаш хьаяр, помещенешта ремонт яр, кхьдела балхаш Комсомольски юрта бахача наха доаш сихха кхоачашдир. Къаьстта дика дакъа лаьцар боккхийче нохч: Магомадов Iадалкерима, Магомедов Шаргуде, Сулейманов Супьяна, Исмаилов Iаьлас, Салгириев Мальмада, Хаммурадов Хьамзата, Индербиев Вауде, Мулаев Яхьяс, кхьчар. Аьса духьалара еррига мероприятеш чакхйоахача нах баь вагоннашт чоккал новкъостал дир МООП-а райотдела начальника майора нов. А. В. Мухана кулгал а деш дакъа лаьцача милице оперативни группо, участкови болхлочо нов. Абдулвахабова, оперативни дивизиона председателя нов. Нанаева. Юртара аьса дIадоккхаш беча берригача организационно-боахама балха шоаш кулгалдир «Советская Россия» яхача колхоза председателя нов. Ш. А. Абдулсаламовеи Комсомольски юрта Совета председателя нов. Басхановеи. Цу цхьан хана колхоза правлене боккха болх бир колхоза юкъарча хьайбаеx аьса ца кхетийтара.

Ишта дика вIаштIехьбаькхча аьса духьала къовсам лоаттабара болх хьокхаме ба, хIана аьлча цуна юкъе хьинаре дакъа лаьцар еррига общественносто а.

Шеко яц, цхьана чакхбаьккхача балхо укх гаргарча денощка аьса вIалакха а районен республикен чIоалла из дIадаржаргдоацаш соцале а йиш хулийтаргхилара.

Е. ФИНК,

Грозненски района юрта боахама производственни управлене керттера ветеринарни лор.

СибарегIара Ленина письмош

ЛЕНИНГРАД. «Ленина мутIараш дешаш» — из цIи йола книжка арахийнад КПСС Ленинградски обкомен горкомен издательства. СибарегIа хьахьийтачаьа В. И. Ленина шоай вIагIарчагIа кхахьийтача письмой ларда тIа автора — исторически Iилмай доктора Г. М. Дейча тодкам бу цу хана Владимир Ильичага хиннача хьала, ший нахьапа, бижарашка, партийни балла хьакъехьарча шоай соратникашца цун доагIаш хиннача гIулакъа. Шой цIагIарчарца кхьхеташ дIа-хьа ухийташ хиина бувам УльяновгIар дезала беррига членаш вIашой тIеро хилара тешал ю. Духьала дулках-шех гаргара хилараш хиина ца Iеш, юкъарча гIулакхо вIашагIбийнад, цхьа уйла йола нах шоайла тIера хилар да из.

Книжка тIа къаьстача теркаме дуцш Владимир Ильича балхаш арахиита дийнад. Автора буэн В. И. Ленина «Россе капитализм дегIадхар» яха болх. Из произведени, СибарегIа хьаьь а йиштеьхэ дукха кхьираш а санна, кепайоаьон цIа араьхнай йоаккхагIча йишас — Анна Ильиничнае гIо дарах.

ЯВАНА БОАМБИ. Доккха шоIаш долаш да уж моллагIараш а санна хетадургхола лешаш. ХIана аьлча боккхача мехьнера хьоаса ча боаний хий дилларга Таджикски льтта лелаеро бIаьшеренашка ситийсача льттагаш тIара.

Каратау лоаман духъах чаккдаькхана воркI километр дIаьхача каналагIа льтта цийнаду тIоалал кхаьчаь цу атагIа укх вIаьдача бIаьсти. ХIанз хий диллача льттай баьцара кIунс бегаб боамбе йоккхийча, кIайча бургилгашa. Из кхебаьб цхьа цециини совхоза болхлоша. Уккхазра 10 эзар тонн гаргга бедал чуеиа лаьрхIаш. Белгалъьича планаз шоала гаргга дукхагIа ба из.

СУРТА ТIА: кIеьдача боамбех еттаь 70 грузовик — дукхьаьшкара целина соьгIат.

Р. Нетелева сурт.
ТАСС фотохроника.

ФУ ДЕШ Я ТЕХНИКА?

ДукхагIйола ялать культураш чуйнца яьнний тха районе. Из болх дика чакхбалара бахьан да боахамий специалисташен механизаторашен технически парк дика кийчъяь хилар. 52 комбайни 132 автомашина яр тха районе.

Юртбоахама балхаш кIезиг-дукха дошача хой комбайнаш мел дика йоаль але а, уж боккъонна вIаштIехьъаьха ца хилча, цар ялат доаделта. Цхьаьца бахьан доацаш хилац из. Иштта хулаш дола зе атта хедуш хилац, хIана аьлча башха дукха а хилац дийнахь цхьан комбайно доаду ялат. Баьъла деррига доаш лаьрхIача алсамо хул из хIара комбайно гектара тIа 20—30 килограмм (цкъаза-м из цифра лакхагIа хул) ялат довлеш хилча 52 комбайно доадер 1500 килограммага дIакхоач, хIаьта комбайнаш-м цхьаьцна гектар хьекхо мича Iа. районе оараш гектараш лаьтта ца дий. Цудухьа культураш чуйнца лалие дошш дола ялат килограммех ца дусташ тоннеш диста дезаш хулар. Иштта ца хилийтара Ставропольски краерча механизаторашa юкъе йоалаьча методо фу пайда лу хьежар тIе. Агрегате ялат доадара бехке йолчу оаткалашта юкъе хьаьнча прокладкаш — уплотнительни оттайир. Цох дика пайда баьлаш, нагахь фийг боацар куя тIехьагIа. Метод дика а, юкъе йоалаь башца гоаза ца виаш а яр, хIаьта IIадола нах вIалла бац: хьанча-м ехача камерах шортта коая.

Къаьстта чIоагIа теркаш тIабахийтабар ялат чуэцача еррига техникага цахалдаш болх байтара «Красноармейский» совхоза механизатораша. 18 комбайн я цу боахаме. Уж еонгаш цхьатарре болх бе йодалийтар цар. Цудухьа доацдача хана чуйнца дьалар ухкаца ка бола ялат. Тешаме тоаьлир цу боахаме техника. Цакъа къахьийтар теплицни аппаратура тоаеш болча слесараша Абдулкадыров Тотас, Лондаев Салмана кхьчар. «Сельхозтехникан» объединене боахаманта цIаккха тоъам болаш запасни латхалаш телай. Иштта хилар уже шера а Сакъда, из иштта дале в юртбоахама машиний механик Сальханов Махьмад чIоагIа оарцагIаьларах еррига агрегаташ тоае вIаштIехьдаьлар.

Дукха балхаш да юртбоахамий техника хIана а де лезаш. Чуэца еза ялта а силоса а лаьрхIа йийна хьаьккIа, шекара свекла, гидуаргаш. Уж культураш чуэццаpe, хьатIадоагIача шера хьунккъама лаьрхIа хлатта яй деш. ХIанз районе силос чуэцаш 22 комбайн я. Шекара свекла чуэцаш — 21 комбайн. Кхоачамболаш я районе свеклоподъемникаш а, тахкаьха, юкъ ца йоллийташ чуларехьа дагата дааькIа йола хьажкIа «кот теIабе» нарe ца безаш лате 36 комбайн. Кхоачам болаш я районе тракторaш а. ХIанз йола 71 трактор йоацаш 13 кхы а дургйолаш я ткопа.

Беррагаш бац шоай техникана дика доал деш. Масала, «Ганиский» совхове (керттера инженер нов. Исмаилов, МТМ заведующи нов. Бенеов) «ДТ-75» яха кхоъ гусеничи трактор лате тов ка еш уж тоае шоай йиш йоллаце а. Материальни безам лакхбе лаьрхIа механизатораштa передтестали лай района боахамашкa. Ишта дIагIихьаьд из гIулакх «Красноармейский», «Горец» яхача совхозашка.

Иштта лате районе техникага болх байтара а цуна ремонт яра гIулакх. Цхьацалела кхоачамбоацараш дале а тоалаш туш да.

М. АРСИМЕРЗУЕВ,

Урус-Мартанe района производственни управлене керттера инженер.

къахьегамхой хьакъ даш уж боацабен йиш ца хилар бахьан долаш личноста кортамукъалн бокъонаши «доаъув оттадаь а», «дIаяьха а» лерхI цар.

Социализм «дукхагIбарий тирадех» я хиларa аьл-дитташ бакъде а гIерташ, из я пролетариата диктатура, вешта аьлча, боккъалдар дийцача демократе лакхера тайпа дола, хIана аьлча дукхача къахьегамхой, халкъа дукха а дукхагIа болча къаха хьашташ уттадеш а уж доладеш а йола общества политически организаци ца йоландаь, йоах буржуазни идеологаша. Из деш цар укхаза харцлоах долаш дола вахар: «ерриганех аьлча» диктатура, «еррига хьанийцача демократи метафизически нахъкъаца духьал а оттаеш, бодбу цар хьадда бола чулоацам. лаьрхIа вIалла ца хьадеш дут юнар «къанна йола» демократи, «хьанна духьалара» диктатура я. ХIаьта проблема чулоацам духьал шоьх латташ ца бий.

Къахьегамхой экономически духовни тоIабара, халкъий революционни къамаш - мукъалахарен болаш тоIабара политически Iаьдалах монополистически буржуазе пайда из ийой, цун диктатура общества кIезигача даькъо геттара цун дукха а доккхагIа долча даькъа бер йола низ ба. Геттара кхьча тайпара да болхлой класса диктатура. Из еш эггара хьалха духьал къахьегамхой капиталистически эксплуатацех мукъабахара, халкъа шой доале хоаладаь Iаьдал шоай доале юкъаоттае гIертача дIахьача эксплуататорски классех лорадара. Болхлой класса диктатурана юкъе кертердар—из керда социальни отношенеш хьаяр да. махулла дукхагIйола къахьегамхой кхетаме беча творчески балха юкъеозар да. «Бакъонца йола кортамукъалн кийсхой хургъя коммунизма хьаьеш йола порядок, — яхаш язадаьд В. И. Ленина. (Соч. бизза гулдам, т. 37, оагI. 425).

Социализм хьалъяра кечал а болаш, дегIа а йоагIаш, органьна тоа а луш, пролетариата диктатура паччахьаллкхенах хулаш-хулаш халкъа юкъара паччахьалкхе хул, беррига, къахьегамхой политически организаци а хиле дIаотт. Халкъа юкъара паччахьалкхе коммунизмага болача новкъа социалистически паччахьалкхе дIегIалахара законах йола а хIаянза ярпйоаца а этап я.

Социализмана духьалара буржуазни критикаш СССР-е оттаьча гражданиски бокъоний паргIатоний дика гIулакхаш бакъ ца дича балац. хIана аьлча исторе чухь эггара хьалха Iалашъяь а йолаш а я уж кхоачашъяра юа йолаш йола материальни гарантеш. Цхьабакъда из бокъдаро новкъарло яц царна, политически догкхана духьал а долаш, социализм йолча хана «шой лоIам гучабаккха паргIато» яц яхаш дувцара. Из деш цар керттера аргумент я СССР Конституце тIа оппозиционни партеш хьакилар ца оттадеш хилча, гражданий моллагIа а политически паргIатоваш бокъонаши практически лоархIам болаш яц яхаш. «Социализма хIанз йолаш йолча политически системах коммунистий нетта цхьаккха а кхыйола парти оттае вIалла йиш яц», — яхаш язду американски социолога В. Локуса. — ГоI из да социалистически общества социально-политически доаттаме империалисташта новкъа дар! Вай моастагIашта дезар социалистически обществе классени национальни вIашдухьаленашa, вIашин моастагIал долча партей къовсамо йохаеш хилар, уж чIоагIа лохаш ба вай мехка уйлайн поколенешa «вIашдухьале». ХIаьта цар сатем боабер-м «коммунизма дьыг болча ваьхаъ кхел яц, аьь ца хеташ цар социалистически мехкий халкъех цIи йоаккхаш махкара, коммунистий авангардни роль, уж революционни чIоагIа хилар, уж къахьегамхой гIулакха тешаме хилар, партеи халкъен йохаргйоаца а тIа-тIа чIоагIлуш йола а цхьоагIо я.

Цхьабакъда общественни строя демократичноста боарам политически партей дукхаьаца а ца боаккхам. мехка политически вахара юкъе дукхача наха реальни лоацача даькъаца, политически партена уттадеча а лоадеча а хьаштаца бакха боагIа. Нагахьа санна дукхагIолча капиталистически мехкашкарча дукхача партей системо буржуазни общества вIашдухьаларча классийн социальни группийн антогонистически вIашдухьаленаш хьахьокхе, советски обществе йолча цхьан парте системо хьахьокх халкъа морально-политически цхьайний цхьоагIо. КПСС дукхача наха бокъонца йола баьчча а организатор а я, хIана аьлча цо хьа я хьоех. лоа а лу еррига классийн социальни группайн керттера хьаштам. СССР деррига халкъий болх вIашагIа а техий, из юкъарча дерхIанаш тIайбералну.

Нагахьа санна эксплуататорашен цар идеологаш общественни вахара къахьегамхоша еш йола эксплуатаци лакхъалах буржуазни паччахьалкхе мельара хьает а цунна йола кхеран а дерхIе, коммунисташа цуна духьал «паччахьалкхе чIоагIа я нах кхетаи хиларна» йоах. «Из чIоагIа я нах деррига хоача, долча хIанзх дуна йиш йолча хана, кхета а кхетаи долла хIама деча хана». (В. И. Ленин. Соч. бизза гулдам, т. 35, оагI. 21).

Дерригача дунен тIарча дукхача нахагем общественностагем, йоккха дукха уйла яй вай мехка социалистически демократи дIахо дегIаахарен эксальхача тоарен йолча процессо. общественни вахара еррига сферашкa общественни хьисап беча балха лоархIам лакхбаро. Социалистически законность чIоагIъяра тIехьа, бюрократизмаген субъективизмаген духьал, дукхача нахацара бузамаш чIоагIдара, шоай творчески самостоятельность хилара цар хьинар дакхара тIехь КПСС лоаттабеча къовсамо оттакъа хIама тха антикоммунистически инсинуацеша. дIаяхие пайдаеча доацача наха буржуазни пропаганда дагалувцараш.

III.

«Абсолютни» оттадаь доазув доацачех партиргаизацешта ю буржуазни пропаганда шой анархически моIанга лилача хIаьзарча хьааашка социализмана духьаларча идеологически диверсе шой тайпара йола форма я. Социалистически обществиa вахара сурт-сибат «деспотизм» я яхаш доаш аьл-дитт лоржадар, из буржуазни идеологаша беррига болх «Къу хьалаha!—яхаш шоIа хьекхтуно ахача. йовзача принципах беш хилар да. Йоацаш йолча коммунистий «тоталитаризмах» хабараш а дуваш империализма идеологаш гIерт дукхача наха теркам паччахьалкхенех-монополистически капитала тIа-тIа къаьгагIа гучаювлача тоталитарни тенденцеш тIара, капиталистически дунен тIарча сага парламентарни демократически бокъонаши кортамукъаленаши дIахара дукхача факташ тIара бакха.

Цхьабакъда империалистически паччахьаллкхений, эггара хьалха США я йолаш, кулгалхоша лeладу гIулакхаш халагIаш законах доагIа а доагIаш кортамукъа а къам шоай лоIамe а хила гIертача уйлаяла гучахьа духьал да. дерригача дунен тIарча демократен гуманизмий идеалаш чакхьярo новкъарло я. Империалистий лицемерни фарисейство доазув доаций я. Кортамукъалн демократи коммунизмана «хIалхара кхьаа еза я яхаш» цар Аз. Африка, Латински Америка мехкашка диктаторски режимаш хиттаю, тIехь авантюраш йохьжле, кортамукъале еача дукъкъашта ший Iоухийташ низаш ху, массанахьара демократически прогрессивни низаш тоIаду. Мехкачухь «полицейски шодa» политика, дунен каписьаьшта юкъерча арено низа позице тIара политика — иштта я империализма бокъонца йола юхь.

Империалистически эксплуататорий дола хила йиш яц, хьалха а санна, хIанз а къахьегамхошта низа ца беш. Демократически бокъонаштен гражданиски паргIатонашден доазув уттаду дукха формаш, прогрессивни низаштен кхьча тайпара уйла мел яраштен духьалара репрессеш, забастовкай болам герзаца тоIабар, коммунистически партеши кхыйола аьрдехьара организацеши законах яц яхаш дIакхайкаар — из к «кортамукъа дуне» яха цIи яккха гIертача вай хьанарча буржуазни обществa бекъорца йола юхь. Капиталистически мехкашка хулаш даьрг лоархI Гостамерча американски агрессеца, израильски милитаристаша мохк дIалувцаш лелаеча гIулакхашта, гречески хунта фашистски террера духьал вийар. Протеста демонстрацешта юкъе дакъа лоацаш хьинараш порадок йохаьрош ба», «коммунистий новкъостий ба», аьнна дIакхайкабу, царга ерт, набахта бехи. Цхьабакъда цу хана чуть йиззa кортамукъа а IакIдало хIама ца оалаш а ба монополистически олигархеца барт тоеш болаш неофашисташ, расисташ, кхьйола кхь дайна реакционераш.

Империализма политически системана кризисе тьахох традиционни демократически институтий чулоацами цар гIулакхаши пайдана доацача дика, шоай хана дIакхайкаяь буржуазно-демократически бокъонаши паргIатонашш дIаяха е махула кIезигъе чIоагIа гIерташ хилараш а. Шой бахьан доацаш дац дукхача капиталистически мехкашка «чрезвычайни хьалла» институт юкъейоалаенга чIоагIа дагаяр хилар. цу хана конституционни бокъонашта дика доазув оттадеш йиш хул. Буржуазни демократи тIа-тIа дукхагIа хьагуча гу фашистски диктаторски режимашка.

Капитализма апологеташа саг шой лоIаме хилар шийна тIалерзалеш йола буржуазни индивидуализм я кхьбараш теIабара нахъкъаца цаIаш хIаладахбар. Хьокхаме да, «фуннагIа лаь а лакхехьа бола нинкъ» яха апокальни понинии йола буржуазни индивидуализма нах гоамa хиэара идеологи бера хан, дека махах йоллийташ йола эггара керттера империалистически паччахьалкхе — США тахан деррига дунена хьалхашка ше барен террорех паччахьаллкхе а хина дIаоттaш хилар.

Американски реакце лелаеча террористически гIулаккаша, антидемократически законодательство, шой ирка прогрессивни низашта духьал хIалкха йолча низ бара юкъарча политико общественно - политически балхах дукха болча американски гражданашта кхераме йола занятие. Хоаш мадий, масала, харжархой болча неграш США къулбехьен штаташка хоржамаш деча юкъе дукъа дакъа хьецача уж балхара дIабахара, дувцара, кхыметтел боабара кхерам тIаотташ хилар. Политически ца йиш йоацача хьало хьадулийт «коммунисташка уйла еш яь» аьнца бехке вар кхераш хиларах шоай уйлаш юкъарах хьинаре общественни балха юкъе дакъа лоацаш мостара буряча дукхача гражданашта йола махка чура эмиграци».

«Кортамукъача дуненаш» «дIаяха йиш йоацача сага бокъонех» империалисташа дувца деррига хабараш деча даггара букъ оалаш ба. Цхьан хана шой идеологаш кхайкадаь демократен кортамукъаленi лозунгаш кхоачашъе ца могаш йола капитализм идейни банкрот а хинна дIаэттай. Гуманизман кортамукъалени идеалий заказних йоагIа тIехье а хинна дIахайттаб тахан коммунисташ. Духьал социализм я цу лешай бекъонца болх, дукхача къахьегамхой хьашташа махкара бола чулоацам оттабер. Къахьегамхошта паргIато гу монополистически капитала оттабьараш а болаш, дукхача нахьа тешам бенна болча къахьегама нахах латта правительство йолчь, кулгалхой халкъа лоIама нарь болча, из лоIам кхоачашбеча, халкъа тешаме гIулакх деча, саго сага эксплуатаци ца еча а а йиш йоацача а.

Хьокхаме да, эггара а кхеташагIа болча капитализма апологеташа буржуазни демократе лакхлуш йола кризисе цун принципех институтех наьха бейна тешам белгала а боахаш, «социальни кердалаьккхача мара коммунизма лоар толаче» тIехьекайа духьал оттадурдаш капиталистически дуне, яхаш доала оарц.

Мел дукха хьувзарах, фуннагIа леладарах империалисташта къайла тольдалургзаш капиталистически строй антигуманни чулоацам болаш хилар. Шой бахьан доацаш дац дукхача наха хьалашка тахан гуманизмах демократен лакхера идеалаш кхоачашхер капитализм а йоацаш, коммунизм хилара мукIарло дийза кхыметтел буржуазни идеологаш а ца боалаш хилар.

Империалистически заправилаш кхетаде могаш бац шоай реакционни, антикоммунистически политика йола езаш хилар, аламаш прогрессивни дегIаахара, халкъа вахара хьаштаешта из духьал хилар.

Цхьаннена а нетадац исторе Iехаме. хIана аьлча цун дарде хатт общественни дегIаахара объективни законаш, цун эшар я регресс а йоацаш, социальни прогресс. Империалисташа леладеча цхьаннаа а тIена авантюраша, политически идеологически диверсешта могаргдац исторе дIахьалхайнка хьош бола нинкъ хуца.

В. ДЕНИСОВ,

философски Iилмай кандидат.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ЧЕХОСЛОВАКЕРА ХЬАЛ

Укх тIеххьарча деношка шоай практически гIулакхий лоархIамерча дешашка хьежай Чехословаке правительствой Къаман собране президиуми. 13 сентябре хьаеллача Къаман собране сессе ше ергIола заявлени кийчъяьй правительства. Хьакхьачача хоамах, цу документа тIа белгальъй правительства гIулакхий принципаш а хIанзарча хьалагара хьадоагIаши московски соглашенеш кхоачашъярца дувзаденнеи дола деккараш а. Сессе ден повестка оттаьй Къаман собране президиумо. Правительства заявленел совнагIа цига юкъа лаьрхIал Къаман фронтах йола законопроект а хIаьта кхетта периодически кепайоаззеш массови информаце кхыча средствайи даькъерча мероприятешца дувзаденна йола законопроекташ а.

Словака Компарте ЦК Пленум хилар Братиславе, КПС ЦК Хьалхарча секретара Г. Гусака доклад а ец. ХIанзарча хьалахи Словаке коммунистий деккарехи ше дувцар, Г. Гусака белгалдаьккхар, мехка дIахо а дифференцици ергхилар, парте решенеш гIадбаха массане тIехьарг ца хиларахи общественна бокъонца бола политически къовсам цу дифференциацегара хьабоагIаш хилара-хи. Цо кхы а доккхагIа деккараш оттаду парте политическии идеологически балха хьалхашка.

Хьакезачох, чурча гIулакхий министерства чIоагIъе тигадац контрреволюционни элементий ког гIорто моттигаш йолча «Клуб-231», «Парте боацача активистий клубâ» салаш шоай уставаш, хьадийхад цар шоай гIулакхаш сецийтара.

Цу цхьан ханна дукхача факташа теша ду контрреволюцеца доаттабеча къовсама метте мехкара тьал лартIадоахаш я аьнна хетийташ болча мероприятеш дIаоттае безам долаш дола низаш Чехословаке дIахо а шоай гIулакхаш чакхдоалаш хила-га.

Прагерча СССР посольстве а тайп-тайпарча советски организацешка а письмош ух чехословацки граждана-шкара мехкара хьал лертIадахкхинта здаией пекаш цига хьалдийттача боарлехи листовкаехи шIендарна, наькъаш тоадарна, кхылолча хIаманашца кхоачамбаь дитара дукъала боацаш цхьанцабаран хилараха цол шгIазбахар дувцаш. Цудухьа, ЧССР-е социализмана карагIдаьнираш лораяро дIадез, къахьегачахой письмеш тIа а на белгалдаьккхача тайпара, контрреволюционни низаца шоай гIулакхаш чакхдахара йола торонаш дIайоахаргйолаш дола хьалаш оттаделга.

ДукхагIа а лоархIане да из НАТО агрессивни блока организма кIирраль социалистически мехкашта дукхалара шоай гIулакхаш зезадеш хиларах. Цунна дола теша—хIара денна хIана яц аьнна НАТО комитеташа Брюсселе ю заседанеш, цу блокъ лидераш Европа тайп - тайпарча мехкашка ахар.

Уж деррига гIулакхаш къайла лоаттадара Чехословакерча гIулакхех даьца тайп - тайпара хьарц хIамаш хьадагалуиц, белгала аьнча, интеллигенцеца тIаккхун хьаш доза доина хIамаш. Цу тайпара хьадига а дувцаш цеашккара дувцаш хинна хIамаш хоадамбеолаш харцдир малхбузехьарча пропаганде «гIелал хьувзаберагш» аьнна церш хьа нах хьалхагIа а санна шоай даьхене болх беш хиларах хоам беш ЧССР чурча гIулакхий Министерства аьча заявлене.

ХIаьта контрреволюционни гIулакхашин хьинаре дакъа лаларах шоай сий доадьрех цхьабараш Чехословаки бита а ФРГ-ерчен кхыча мехкашкарчен шоай гадоахараш болча хIалачкъа а сихбеннаб. Цигара дIахо а моастагIал дола гIулакхаш леладу цар, цу тайпара шоай хакъа моастагIий шоаш хилараха тарра бахке дена шоаш хьегуча а боахаш.

Ший къахьегаш нахарна ялан а Чехословаки, боххлошен ахархошен тIа-тIа дукхагIа хьинар дакхдеш къахьег социализм хьалъара практически деккараш кхоачашдар дукъа. Цу гIулакхъ дан цар оагIув хьал лоаш союзни социалистически мехкашен ханна ЧССР территоре тIа долча цар бIувашеш.

Своденеш тIа-тIа дукхагIа ух союзни эскарий тIемахой бахача нахаца доттагIал тIехь бувзаьаш хиларах, къахьегама гIулакхалца Чехословаке боххлошен ахархошен цар новкъостал дeш хиларах. ЧССР-е баха нах, моастагIой пропаганде чудоссадаь харцдараш керта чура дIа а кхувсаш, хIара денна дукхагIа сакхеташ чу боагIаш хетт, цар кхетаду союзни эскарашa лорхIараш бакъахьара гIулакхаш а цар салтийн эскарийн морально-политически оамаллаш а дика хилар.

(ТАСС).

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

КЪИЛБАСЕДААТЛАНТИЧЕСКИ ПСИХОЗ

Чехословаке контрреволюционни переворот е шоаш гIертарах хIама хургдоацаштах шоаш тийшачул тIехьагIа, хIанз Чехословацки событеех антикоммунистически истери кхохкара найда еца гIерт империалистически державай реакционни гIозараш.

Белгала аьлча, къьоста чIоагIа оарцагIбьлар «советски кхерам» тIабрагIа ялаш кердача ницаца мукъаш детташ а. НАТО политически тIемек гIулакхашта чIоагIъелга дIадехаш а бола агрессивни къилбаседаатлантически блока тIехьалаттараш.

4 сентябре НАТО оборонана планаш увттача комитето кепатеха араьккхар НАТО «эффективни тIема потенциал хьалланаре» тIаккхехи бара маIан долаш йола заявлени. Атлантически блока штаб-квартире блока германца цичарча низий моттиташ хувцарем уж чIоагIдарен планаш увттаю. США оборона министра Клиффорда 5 сентябре хьакхайкалир, Европера 300 эзар сагах латта американски бIунаш кIезигдара ше дукхьала хилар, НАТО кхыбола членаш тIахьийхар цо шоай герзанцара низаш алсамдахара.

Атлантически союза херте латтараша хьалсувсаю кампани малхбузенгермански реваншисташта теттара дика тоыш я. Официальни Бонно, тIема психозек гера Iоазарен уйлаш чIоагIа йоаржа а ец, кIиргаь дуйц къилбаседаатлантически союза «оборонни низ чIоагIбанза» баргбац ялаш. Цу гIулакха эгара хьалхарча аргIанна лерхIар фуд аьлча, из да, дуккана хона дена НАТО Европера керттера уларии низ а хинна дIаетта латтача бундесвера низ алсамбоаккхинга. цун инаралашта цу тIема блока штабашкара керда кулгалду постaш луара. Бонински правительства 5 сентябре кепатеха араьккхай гуччахьа милитаристски маIан долаш йола керда бюджета проект. Аьлча кхеачаш бе. 1969 шера планагIа бюджет 745 миллион марка алсамйоаккхинга оттадь а дукхьал тIема гIулакхашка дIадохийта ахча астрономически цифрага — 20 миллиард хIана яц аьнна йолча маркага дIакхаьча а хилар.

Цу цхьан ханна Рейне дIалех Малхбузен «солидарность чIоагIъсига», цо теша ду, шоллагIча дунен тIема итогашта ревизи яра тIаерзаль Бонна политически тIемен планаш кхоачашъяра малхбузенеевропейски начальстве нaш дIахо юкъеоэлга вIаштIехьдахха гIерташ ФРГ хилара.

Малхбузен Европа общественносто са аьхкъухаш зуб атлантически блокен Бонкен леладу милитаристски гIулакхаш, хоадамбалаш хьагучайоах «шийлача тIема» керий кхераме политика. Цу хьакъехьа къоастам болаш къамаьл дир радикальни партегарча датски 'парламента депутата Скотванда. «Информашон» яхача газета оагIош тIа Скотванда белгалдаьккхар,' Европерча машара бола керттера кхерам Малхбузен Германегахьарен НАТО-гахьарен хилар. «Вай, — аьду цо, — деккарийла да НАТО дIалкккараш европейски проблемаш къоастаяра лерттIа хьалаш вIаштIехьдоацалургдолаш йола европейски кхерамален система вIашагIйоллараш тIабберзабаь болх бе».

Датски парламентарена хеттар хеташ ба вай континента машари кхерамален еза йолаш бола миллионаш европейцаш.

ПРОФСОЮЗАШ ВИЛЬСОНА ДУХЬАЛА Я

Вильсона лейбористски правительства экономически политикана хIаланьеш хIама техар форда йистерча городе Блэкпуле хиннача Британски тред-юнионий конгресса (BKT) бIаалагIча, юбилейни съездо.

Съезде бехке йир къахьегамхой алаш лакх ца далийтеи британски алапи лакх ца далийтеи британски казначейства хIанзара финансови халонаш цун чотах къоастаеи лаьрхIа йола «маьхийн доходийн» хьалъехьара правительствени политика.

Правительствени политика кIалйисар загадоацаш хинна хIама лапар. Хронически экономически кризис, тIам сецачул тIехьагIарча хана 600 эзар сагага дIакхоачаш хьабе боаца нах эгара дукхагIа бебар, еца хIамаш еьаллр — цу долача хIамана лейбористски кулгалхой антибалхлой позицеца цхьана Вильсона политика гоамъялийтай.

Тамаш яц, маьхийн доходийн «политикана раьза ца хилар хьахьоккхаш йола 14 резолюци съезда ден повесткана юкъейихьа хилар. Цу резолюцеех лаьца премеш йалденнача хана мехка йоккхагIа йолча профсоюзий викалаша хоадамбеллаш бехке йир мехка экономически халонаш бедалей класса чотах къоастае гIерташ йола правительства. Паровозни машинистийн кочегарийн вIашагIккхийттача профсоюза делегата Томаса хьакхайкадир: «Хьаштдоацар ла, укх шера, ВКТ 100 шу дизар вай деддеча хана, предпринимателашта дукъела меттел, вай лейбористски правительства юкъедахача, наькъаш деккаш долча законашта дукхьала а къовсам лоаттабе безаш вай хилар. Моттийта леладеча хIамай цхьа хоадам хила беза, цулухьа правительства кагадохийтанза даргдац профсоюзаш шоай членашта хьалхоаиа тIайнйца деккар — цар вахара боараш Iалашбарен хаккбарез деккар долаш хилар.

Голосоване итого бокъонца бакъдир правительства политика мотаеш ца хилар. Из бекке-еш кхаж теcсар вIаштIехьбаьннача 7 миллиона 740 эзари болхлочоа хьалхара болча делегаташа. Съезде хиннача наблюдателашта хет, къьметтед Вильсона политикана тIехьа профсоюзий 1 миллиони 22 эзари члена цIерагIа кхаж тессача профсоюзий лидераша а къахьегамхошта ца дезаш ехьа а из гIулакх даьд аьнна.

Съезда делегаташа шитта бекке йир дукха хана лениз дIадехаш дола кхалваьха къахьегамах маIача наьхачоа нийсса мах дукъга теркал ца ден йолча правительства политика. Арахьарча политика дешаш съезде дувцаро хьахьеккхар халкъий машари кхерамален чIоагIъярца а чIоагIа хьацц долаш английски къахьегамхой хилар. Делегаташа массаза раьза а волаш тIайийцар Вашингтона агрессивни никъ хьаллоацаш йолча Вильсона правительства Вьетнамера тIом соцабайтар дукъа хоадамбеллаш дола гIулакхаш чакхдоахийта дIадехаш йола резолюци. Делегаташа моттадора ядерни гера доаржа ца дарах дола договор, тIаккхийкъа дуне хайкъашта юкъера ерриге проблемаш вIашагIкхийттача Къаман Организацега гIолла машаречa переговорий наьъаца къостаяра лардаш кийчъяра кампани йоаржаяра.

БКТ Блэкпульски съезда итогаш — правительствага беш бола Iалаьвате дира хоан. ГIулакх мишта аьлча, мехкара дукхагIа йола профсоюзаш коллективни члений бокъонегIа лейбористски партена юкъейолаш а шийнарча дукхагIа болча нахах парте кисе гIорталга еш а я. Профсоюзашта юкъера тешаш боцош вIошагIккхийттача къахьегамхой лейбористски правительства политикана духхьалара оппозиция лаьараш йоккхий халонаш тIаккхоачало кхераш ба Вильсона правительствана.

РЕВАНШИЗМ БОННА ГIУЛАКХ ДЕШ Я

Дерхенна гуйбоанара шоай слива Малхбузен Берлине тIагулуш латт хIанз Малхбузен Германера реваншисташ, неонацисташ, кхыйола вувхаш. Чехословаке хьакъехьара шоай планаш чакх ца йоалаш йисарах дерхбенна уж деррига дуне юхатоха гIерт социалистически мехкий доалахьара территореш, ГДР, Малхбузехьара Берлин… хьеха шоай «бокъонаш» хиларах аьхха Iоалаш а еш. «Немций дe», «Даьхен дe», «Малхбузенгермански городий съезд» — уж я сентябрь бетта юкъе цабенна а тайпара ФРГ гIулакх долаш йоацача городе мукъа хийца дeлaчeн провокационни кампанеца шоай дакъа хилар къьметтел къайладахьа дига а доацача боннски Iаьдалий анилатиеагIеш цар дакъа лоацаш вIашагIъеллга мероприятеш.

Реваншистий гIулакхашта вола-ча боннска министра (Бонне «хьолахьбаьча мохка гIулакхашта» вола министр вал цун) Фон Хассель Малхбузен Берлине шоай аргIанна гуйбеннача къамеле деча хана цун трибуная эхсе хьалдаьллача лоэулта тIе-хьаль дар: «Кхохкам кIаьдбара политика деллр — из ше шийна теха валар да». Белгала, кхохкам, кIаьдбар да а цар Бонна милитаристски реваншистски политика хIалакьелга. ФРГ доал ду гIозараш из политика йита дагa долаш дац. Антикоммунистически истери кIирхьелтен кхохкам чIоагIбелгeн хьалхагIа а санна Бонно лерхIача керттерча хIамах паI да.

Iаьдала оттагIа хилийтар дукъа ФРГ-ера ерриге реваншистски организацеш вIашагIа а тела, «ватхбаьвий союз» олаш яр яй, «бокъонча зийна» реваншист Раскерте а волаш. Союз кулгалхой айха бувзабенна ба боннски цини министерствашa — «Германехь къарча дешайн» «кхохьабьча наьха дешайн». Правительствени учрежденешка гIолла шера «союзе» хьачуйоагIа 500 миллионашa кхоачаш маркаш. Цул совнагIа «традиционни» бувзамаш а да реваншистий. Масала, Баваре правительства шефство деш «судетски немций землячествана», хIаьта Шлезвиг — Гольштейна Лаьттан правительства — «Померанера баьнарий землячествана».

Реваншистски организацешта камаьоша финансировани ю малхбузенгермански монополеца а. Масала, «судетски немций землячества» 1967 шера апреле къьоста фонд вIашагIъехар, «судеташта юкъара новкъостал» аьнна цIи а тиьла. «Юкъара новкъостал» аьнна моттийта цIи а тиьла землячества счеташ тIа дехкар. АДН агентства дашеех, концернашкара — «И. Г. Фарбенгаре» дакъа кхьйчарашкара, немецки банкагара, малхбузенгермански кхыча банкашкара ахча. Дукхьал цу ахчах вай а еш радиопередатчикаш, гера, кхыяраш АДН деча тешалагIа, чехословакена духхьалдаьнна хиннача, къайлагIа барт вIашагIбеннача низаша.

Бонински правительстве, бундестаге, «оборона совете» дукка заседанеш яьй Чехословакерча событеех хинна «тIема-политически хIамаш» Iоналара хетаь. Шоай реваншистски уйлаш кхоачашъергйола керда хьакъаш сих-ха долаш бе Боннера барам. Бонински гIозара цхьах паI гу Чехословаке событеш бахьана а оттаъа антикоммунистически вIашинтIехьа пропаганда чIоагIъярах мехка дIахо а милитаристически нрахи.

К. БЕЛЯЕВ, А. РАЧКОВ. (ТАСС).

Керда хIамаш карагIдуэн Германски Демократически Республика гIишлошъяра промышленноста. 1968 шера дIадахача беттанкa бархI процент легIаенай цу даькъера производство дIадахача шера цу юкъаца нийсйича.

Сурта тIа: хьалъеш латта Йеваэия йовхала электростанци. Цо энергеца Iалашъергъя Лобеда — «Карл Цейс» оптически заводий болхлошта юлла керда горед.

АДН—ТАСС-а сурт.

«Iоажал дага а доалаш йоагIа» яха йиззача метражагIа дола художественни фильм даккха йоаллений «Киргизфильм» киностуде. Цо дувц басмачашцарча къовсамах лаьца.

Сценаре автораш ба Т. Детальцев, Х. Булатов, А. Шерцнев, режиссер-постановщик — Т. Базаров, керттера оператор — В. Видинский.

Сурта тIа: фильм доаккхаш латтача.

В. Бешкина сурт. ТАСС фотохроника.

СПОРТ

Цхьаккха а кот ца воалаш

7-ча августе Грознерча С. Орджоникидзе цIерагIча стадионе хилар СССР хьалхара моттиг яккхара «А» класса шоллагIча группа кхоалагIча подгрупне чуйоагIача Батумерча «Динамо» Грознерча «Терека» командашта юкъера аргIанара матч.

Чемпионата хьалхарча круге Батумерча «Динамо» команда эшайир вай футболисташ. ХIаьта хIанзара довзар укх тайпара хилар.

Хьалхара тайп дIайоалушъехьа вай футболисташ атакаш е белабелар хьаьнашта. Соцце хьалхерча а шоллагIча а тайпе «Терека» футболисташка лар. Бакьда цунах пайда эца магандар вай футболисташта. Дукхача геп сихлун хиларах гIалаташ лора цар, къьоста хьаьнаш наIараьнта тIаккхоачача хана.

Кхыча тайпара довзар хьаьший. Къьоста дика ловзар вратари защитникаши.

ШоллагIча тайпе а кхы хувцаялилар счет. 0:0 йолаш чакхдаьлар из вIашагIкхетар.

Хьалхарча хайнахь шинна а командан дублераш лайвар. Цига «Терека» дублераш счет 2:0 йолаш котбаьлар.

СССР-а хьалхара моттиг яккхара «Б» классе чуйоагIа ши командa вIашагIкхийттар самарийннахь Грознийски «Динамо» стадионе. Уж а «Урожайи» (Грозный) Октемберхи яхача городеро «Севан» яхеи командаш.

«Севан» команда, футболисташ дика техника а болаш низ болларех лоархIаш ба. Цун тешал ду укх тIеххьарча хана хиннача дукхача ловзарашa. Шоашта дукхьала ловзачар наIараьнка совлен чутеха бургIанаш йиъ-шиъ а волаш дукхаьза котбайннай цу командера футболисташ.

Кр матч а йолаешп хьаьшаша атакаш еш. Бакъда, цкъа аьлагIа ловзадар вайбараш а. Массехана счет хьахха йиш йолаш бар «Урожая» футболисташ Желобовски Люфани Ваньча, шоз пайда эца хаьнар цкъа. Бургаш доаззеш хIа аьнна наIараьнта хьатIакхоачача а кеаигIа а бьне шогг фу дела бакъдаьа ца ца доаш бьеан. Цу тайпара хилар матч чакхъьла-хьаьна. Цхьанна командa счет хьа ца елаш йистерталла ловзеа.

М. ХАМАТХАНОВ

НАЬИ ДЕЧАР ЯХЬАШ

«Труд» общества Нохч-ГIалгIай республиканск совета хьалхара моттиг яккхара наьк дечар яхьаш хилар укх деношка. 18 командаш цига дакъа лоацаш. Командин а, хIаране а хьалхара моттиг яккхара къувсаш вар 100 совгIа спортсмен.

ВIаь метр мел дааш хьалхара моттиг «Гипрогрознефть» объединение викаль А. Бабенко, хIаьта 200 метр наьк чеш—химкомбината болхлочо Н. Петрова яьккхар.

Командин зачетах общества чемпион хилар Грознени химкомбината спортивни коллектив. Цунна елар кубок. ШоллагIча моттиге Крекинг-заводен кхоалагIча «Красный молот» заводен командаш.

О. БАЗЫЛЕВИЧ.

IАЗЕ ТИКА

«Iазе Тика» — аьа мера дезал. ШоллагIча наьсархочо, къьоста Назране бахачар дIадугарга цо из волча, хьаргда мичахьа вах.

Масса хана дукха нах хул цу чу. Юстара дIа а этта ладугI аз яйдархошка.

— Аз го ца боакхаш моттиг яц, Iазе, — йоах цхьан къонача кхалсаго, — сона колясека хилийта вIаштIехьаргдацар хьа?

— Тахан тIаьраска ца дий. ХьатIадоагIача кхаьрача дийнахь кьо хьаьча коляска а яйца цIагIортьи-кх хьо, — аьнна шийа журнала тIа дIаязъю цо из: Могушкова Лида. Наьсар-Керте...»

Из дIайоалаше а шоллагIвар, кхоалагIвар хьатIавоагIа. Цхьанчена «ИЖ» яхача мотоцикла оттхалаш еза, шоллагIчоа — дикагIа бола телевизор… Жутта ший заказаш а йийе хIара кIира цкъа Грозне вода Парчаев Iазе.

Назране эгаво йоккхагIа а къьоагIа а йола тика а Iазе болх беш яр. Бетта 28—30 эзар сома мах бу укх чу. КIираддийнахь Орджоникидзева, кхычахьара Назране хулача йоккхача базар тIа уха нах Iазе волча чу ца отташ дIабоахаш: хов цкъан цкъаза готоле а ца хорадоагIа товао уххаза турагдолга, шоаш безаме тIаьцаргболга. Предложений книжка тIаpча наьсархой йоазонашта юкъа дукха ца пар харащ а. «Тха тикашка деанар ла укх чу, Iинерза ба мах берш и. Шун тика чу ца вог доагIа» — аьнна дадаьд Беслаьега баьхача шйдарханна Гусенси Караевси.

1940 шера дени тикашка болх беш хьавоагIа Iазе. Хоз цун шйдархошта малагIча хана фу эш, хоз парна ше даьцох гIулакх хилча, цу хилча. Цудухьа Назрановча район цу культтоварий тика чу ше болх беча укх итт шера шийх бедд баккхийтабад цо наьсархошка.

Лакхьенай наьха культура, сакхеташ. 4000 совгIа телевизор, 12—13 эзар радиоприемник, магнитофонаш, кхыдола наха эца товараш деххд цо ший тика чура.

ДегIанай, низбениб Iазе заведующи волча тикача а. 1957 шера аьеса яр из, цаI мара отдел яцар, бетта 8—4 эзар сома мара мах булашa. ХIанз цу чу я кха отдел: «Вело-мототовары», «Спорттовары», «Музтовары», кхыяраш а.

ХIара бетта гесбанке плаюм дукхча совгIа ахча дIачутех тика болхлоша.

Тика чурча наха шоай болх бозаш, безаш болга ховрга ненах хьалтеха йоалла «Укх чу болх беш к коммунистически къахьегама бригада» яха вывесна йийшача. Из хьахьоах цун уллув уллача «ДикагIа йола тика» аьнна доше алапанца язьйна ШIеча вымпело.

ХIаьта Iазена ениаь «Отличник советской потребкооперации» яха значек. Сона хьалхашка аьна РСФСР-а, вай республика потребсоюзана тайп-тайпарча хаананна цунна ениа дукха Сийлен грамоташ.

М. ЗАНГИЕВ.

ДЕШАРА ШУ ДIАДОЛАДЕННАД

Селхан керда дешара шу дIадоладеннад КПСС Грознени горкомерча марксизман-ленинизман сайрийнарча университете а город Гудермессерчен Грознени химически комбинатерчен цун филиалашка а.

500 совгIача саго цига Iомаергья марксистско-ленински теори.

Университете а философе, дунен халкъашта юкъерча гIулакхий, Iилман атеизма пропагандистски журналистски отделенеш, дIахо болх беш я общественни факультет.

Философски отделене шоллагIча курсе селхан хиннача хьалхарча занните философски Iилмай кандидата, педагогически института марксизман-ленинизмана кафедра заведующе Р. П. Дулейрайла «Исторически материализм Iилма да» яха лекци йийшар. хIаьта общественни факультета шоллагIча курсе — исторически Iилмай кандидата, нефтяной института кафедра заведующе В. И. Фильнина «Халкъа боахама социалистически реконструкции чакхйоаккхаш парте лоаттабь къовсам а СССР-е социализм кегъялар а» яхача темах лекци йийшар.

С. СУЛТАНОВ.

УНАХЦIЕНО ЛОРАЯРА

ЯКУТСК. Дипломаш йола кхо бIаь совгIа къона лорайи фельдшераши болх бе болабеннаб Якуте городашкеи юрташкеи. ДIадахача шерашка а тика дукха медикаш тIабеттабеннаб республике. Из бахьан хоавэ эзар сага сих болча медицински болхлой дукхалга ниллача РСФСР хьалхарчарехча цхьан моттиге кхьчай республика. ХIанз 825 дарбан учреждене къахьегаI шIе эзар дори юкъера медицински болхлои ва.

Республика столице болх беш я реанимационни центри нейрохирургически отделении, краевой патологе дешаш Iомаду. Цига баха нах бошш кхоачабалара керттера бахьан хинна туберкулез тразомеи ицадаьд. Якуте болх беш я туберкулеза дукхаларча учрежденей — диспансерий, санаторей, больницай бIарчча система.

Медицински Iалашон боарама хьоахам ба мукъера лаьрхIача сага вахаш йоаккха ха халдала алсамьювлаш хилар. Итт эзар сага сих болча къоаной дукчалга ниллача къулбехьарча республикашна къовсалла йиш йолаш я республика.

Д. БУБЛЯНИН. (ТАСС).

ДЕГАГА «ЛАДУВГI...» СЧЕТНИ МАШИНО

Мнокарда цифараш хиннадий хара математически хьисап юкъедихьал Вильнюсски клинически больница кардиологически центра специалисташа.

ЛаьрххIача кодий шифарагIа язъь унахочунгарча хьала хьакъехьа йолча даннех математически уравнени отташ, хIаьта яз электронни вычислительни машино цу сахьате яь а йоакх. Нагахьа санна къоастадаь аьннача жоп унахочунгара хьал вогIа хилар хьахьоахе, тIехьа а ца воалийташ чIоагIагIа гIулакх деча палате Iовулл из.

Кардиологашта долча новкъостала медицински лостам болча студентий-математиктий группа кийчъе йоллеккай Вильнюсски университет. Хургболча специалисташа Iадапъергья Вильнюсски клинически больнице вIашагIйоллачъ кардиологически центра математически лаборатори.

(ТАСС).

ХАОТТАМ

Талла республике гIоален Грознен кхьна хургья, цхьайолча ханашка догIаш делхарга, малхбоалехьара цкъарчоа лаьгIа а болаш, тIаккха гIаьлхьа хьеккаш мух хургба, республике гIолла 12—17 градус Грозне 15—17 градус йовхал хургья.

11-чеи 12-чеи сентябре шинъйикъе тIера а ювлаш морхаш хургья, малхьаппарча юкъагIа цхьаццанахьа лаьгIа догIа делхарга, малхбоалехьара цкъарчоа лаьгIа а болаш, тIаккха гIаьлхьа хьеккаш мух хургба. буйсашка 7—12 градус денош ка 15—20 градус йовхал хургья.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктоккхама секретара—3-34-38; партийни дахарен, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахамен письмойн отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ04233. Заказ № 3736.